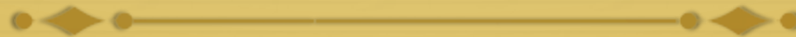

ΠΕΔΙΣ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Επίλυση Διενέξεων

2) Επίλυση Διενέξεων στην αρχαιότητα

Δευτέρα, 5 Μαρτίου, 2018

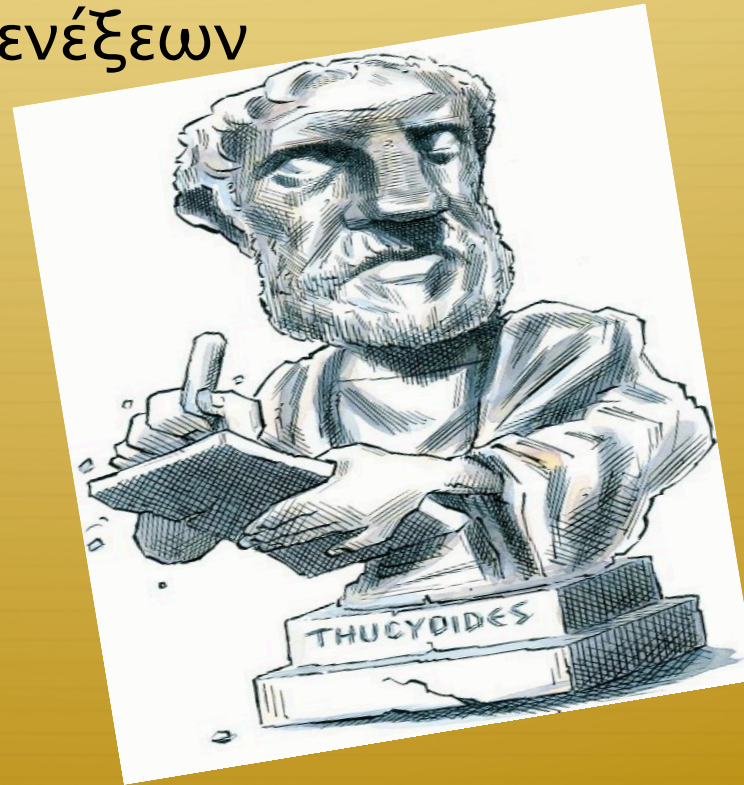
Σπύρος Κατσούλας

No	Ημ/νια	Θέμα
1	26/2	Εισαγωγή
2	5/3	Επίλυση Διενέξεων στην αρχαιότητα
3	12/3	Τύποι Διενέξεων Α': Διαρκείς Διενέξεις
4	19/3	Τύποι Διενέξεων Β': Εθνοτικές Διενέξεις
5	26/3	Ανάλυση Διενέξεων- Κρίση Κούβας
6	16/4	Στρατηγικές Διαπραγματεύσεως
7	23/4	Μεσολάβηση Α': Διεθνείς Οργανισμοί
8	30/4	Μεσολάβηση Β': Τρίτου Κράτους
9	7/5	Διαχείριση Διενέξεων (Αφγανιστάν-Ιράκ)
10	15/5	Πυρηνικά Όπλα
11	21/5	Διπλωματία & Τρομοκρατία
12	4/6	Προετοιμασία Προσομοίωσης
13	11/6	Προσομοίωση

Επίλυση Διενέξεων

1. Δυσκολία συνεργασίας στο διεθνές περιβάλλον ανταγωνισμού και διαρκής ανάγκη αντιμετώπισης διενέξεων

2. Γιατί;

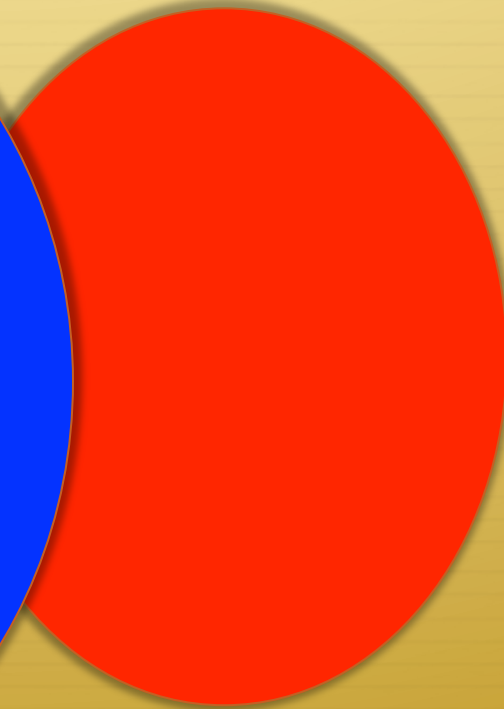
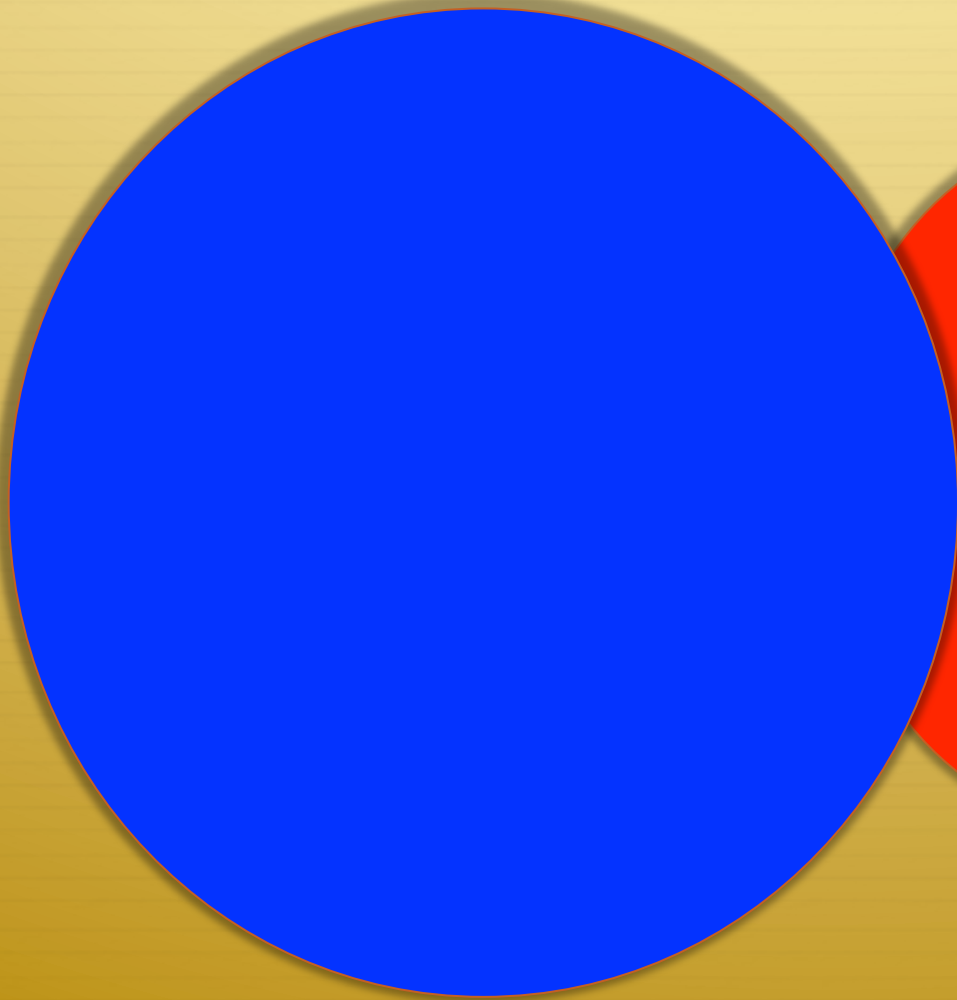

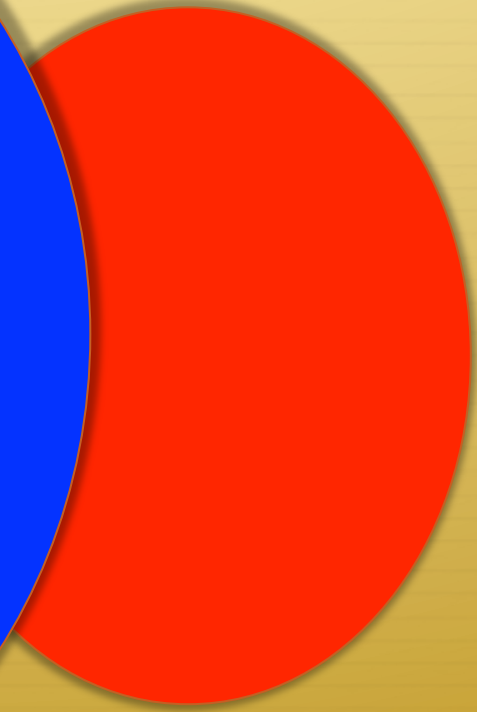
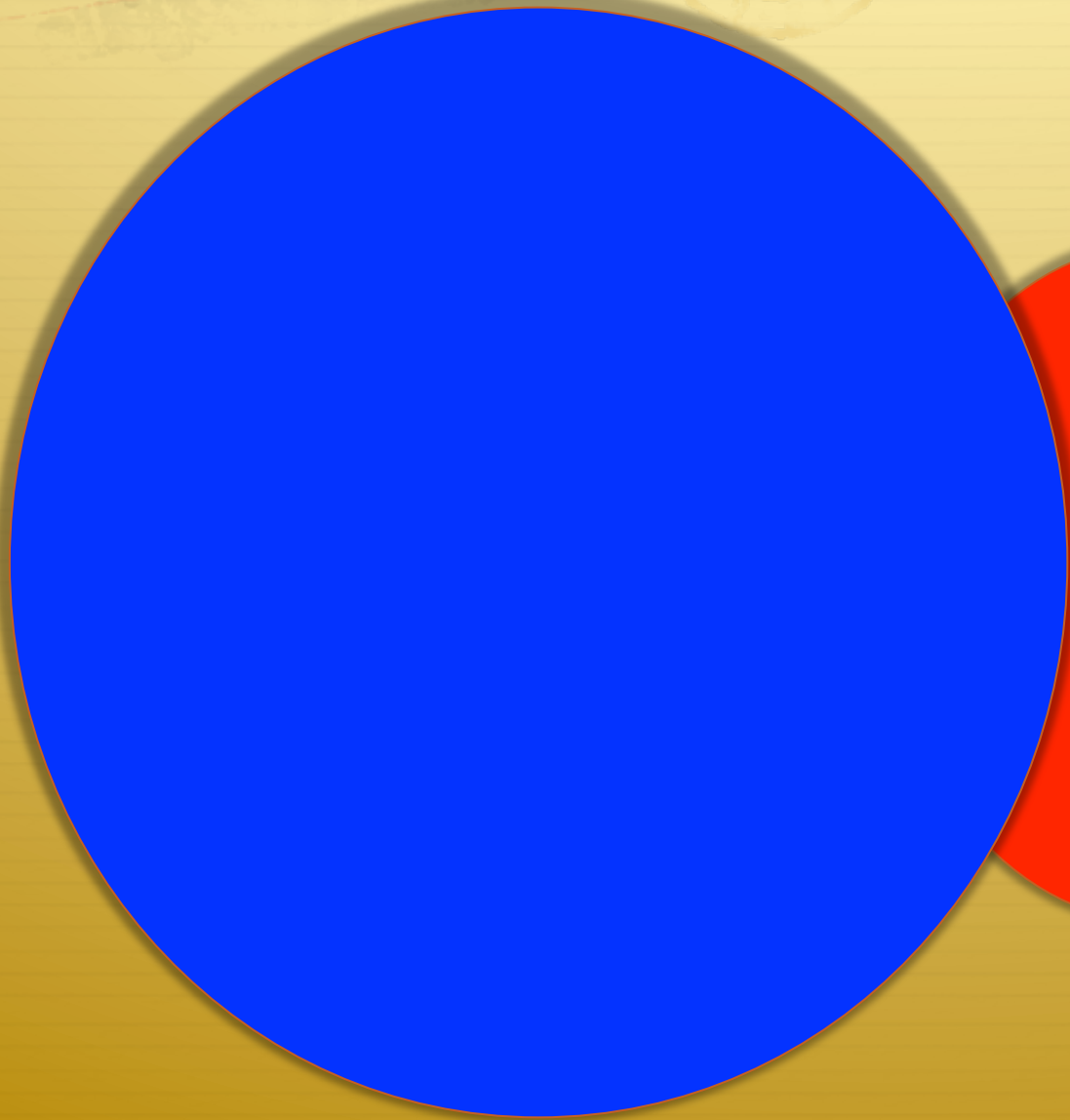

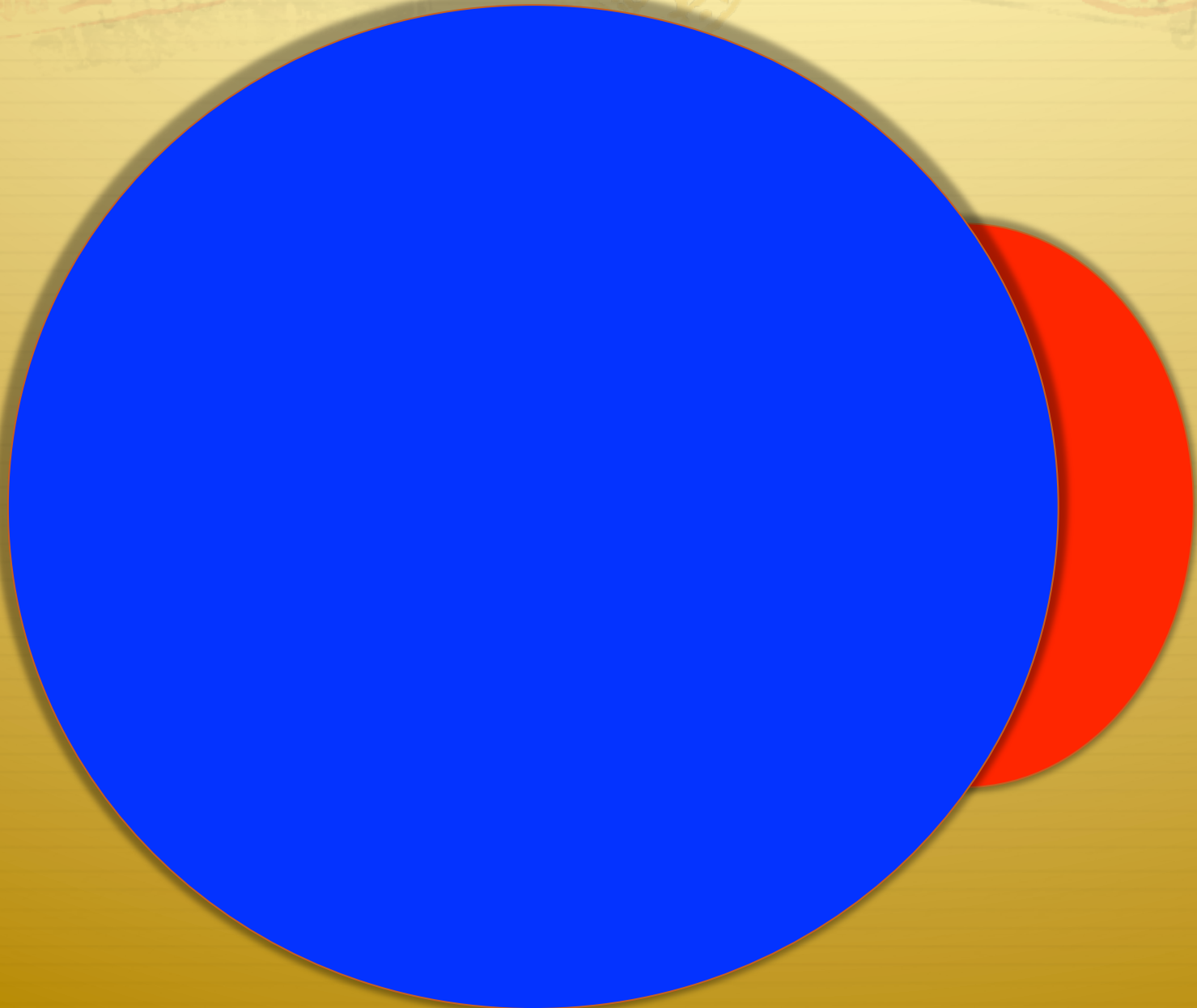

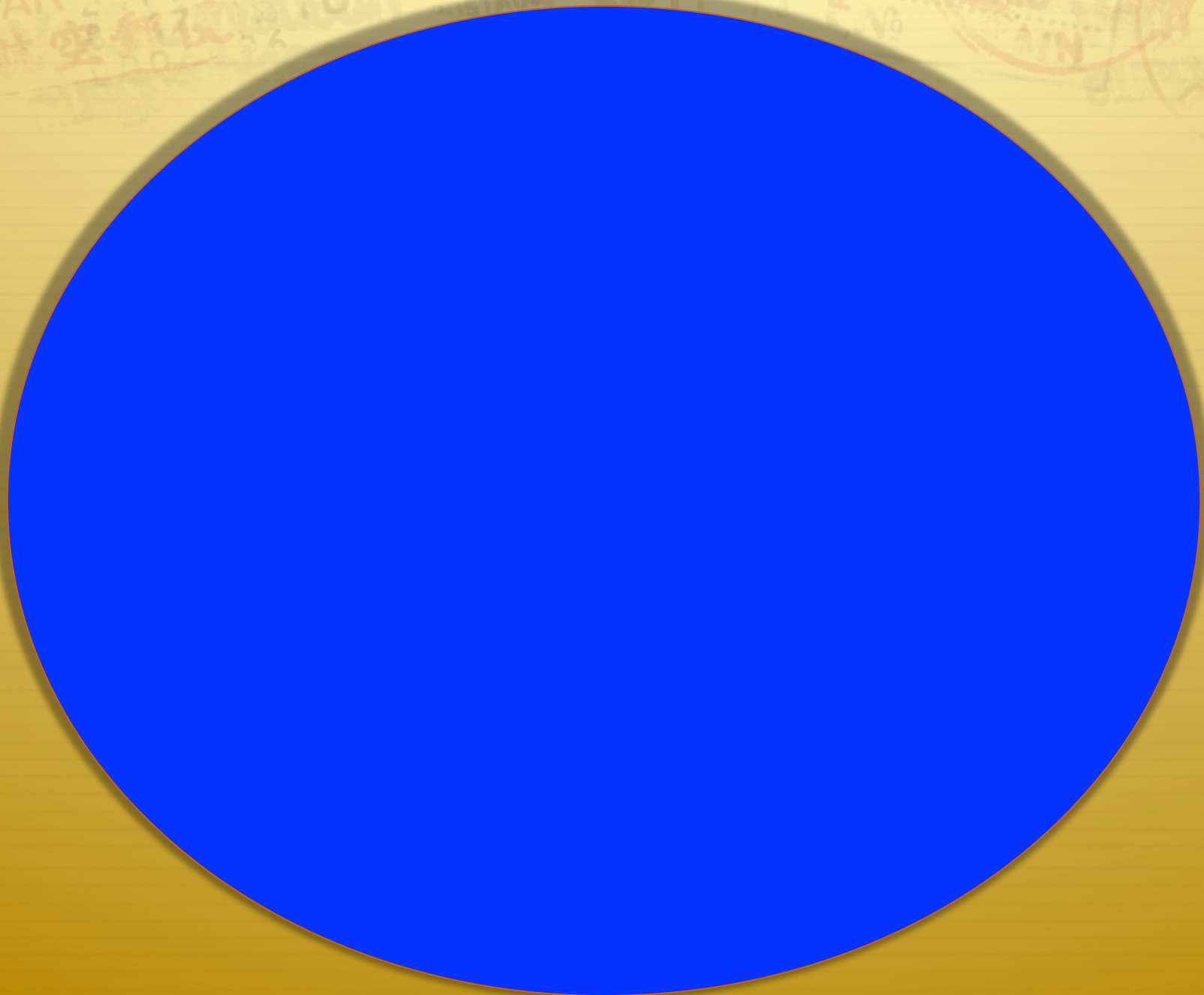

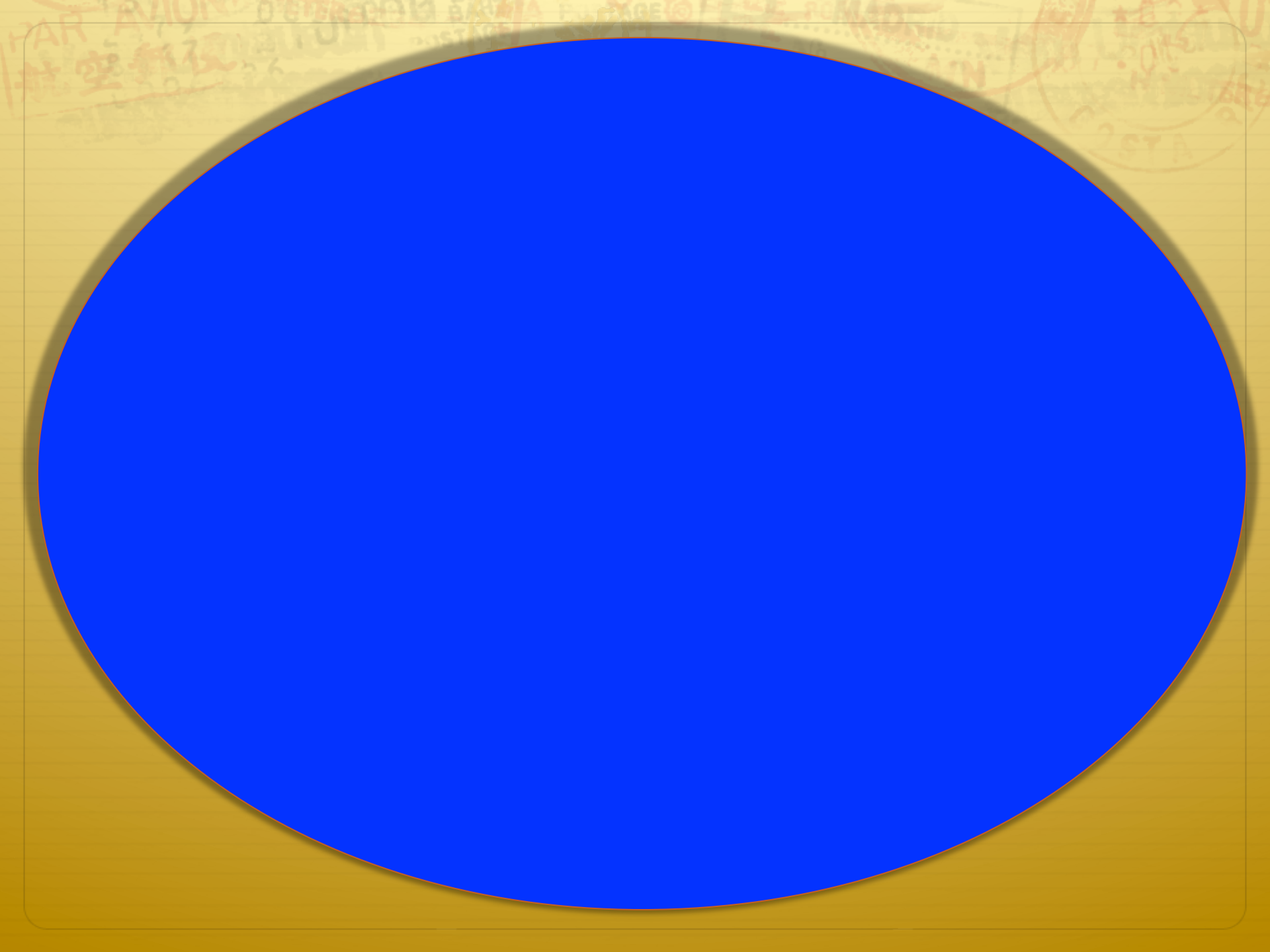

Δίλημμα Ασφάλειας

Σήμερα

- A. Τι μας είπε ο Θουκυδίδης για τις διενέξεις και γιατί μας ενδιαφέρει ακόμα;
- B. Τα αίτια της διένεξης & οι προσπάθειες επίλυσης
- C. Η σκληρή πλευρά της διαπραγμάτευσης μεταξύ άνισων δυνάμεων

The background features a collage of various historical stamps and a seal. On the left is a circular seal with a figure on a horse. The stamps include Greek text like 'ΠΑΡΑΒΑΝΙΟΝ', 'ΠΟΛΙΤΕΥΣΕΩΣ', and 'ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ', as well as numbers and other symbols. The main title 'ΠΕΔΙΣ' is prominently displayed in the center.

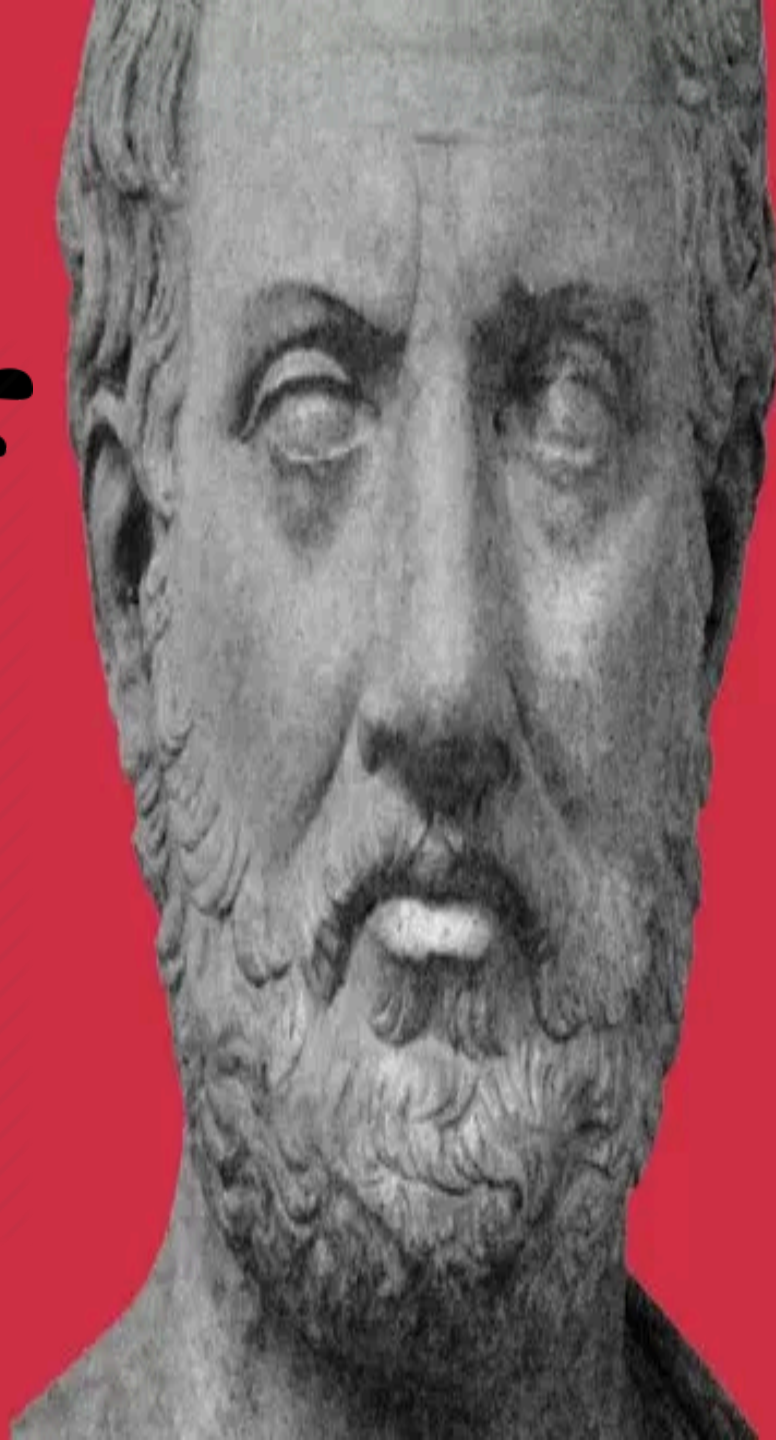
ΠΕΔΙΣ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

2) Επίλυση Διενέξεων στην αρχαιότητα

♦ — ♦

Α.Τι μας είπε ο Θουκυδίδης για τις διενέξεις
και γιατί μας ενδιαφέρει ακόμα;

«Ειλικρινά, όμως, πρέπει κάποιος να αναρωτηθεί αν οι σύγχρονοι μελετητές διεθνών σχέσεων γνωρίζουν οτιδήποτε παραπάνω απ' αυτά που γνώριζε ο Θουκυδίδης και οι συγκαίρινοί του τον 5^ο αι. για τη συμπεριφορά των κρατών.

Τι συμβουλή θα μπορούσαν να προσφέρουν στους Έλληνες για να απεύφευγαν τον μεγάλο πόλεμο που κατέστρεψε τον πολιτισμό τους;»

*Robert Gilpin, War & Change
in World Politics, 1981*

HARVARD Kennedy School

JOHN F. KENNEDY SCHOOL OF GOVERNMENT

JOHNS HOPKINS

SCHOOL of ADVANCED INTERNATIONAL STUDIES

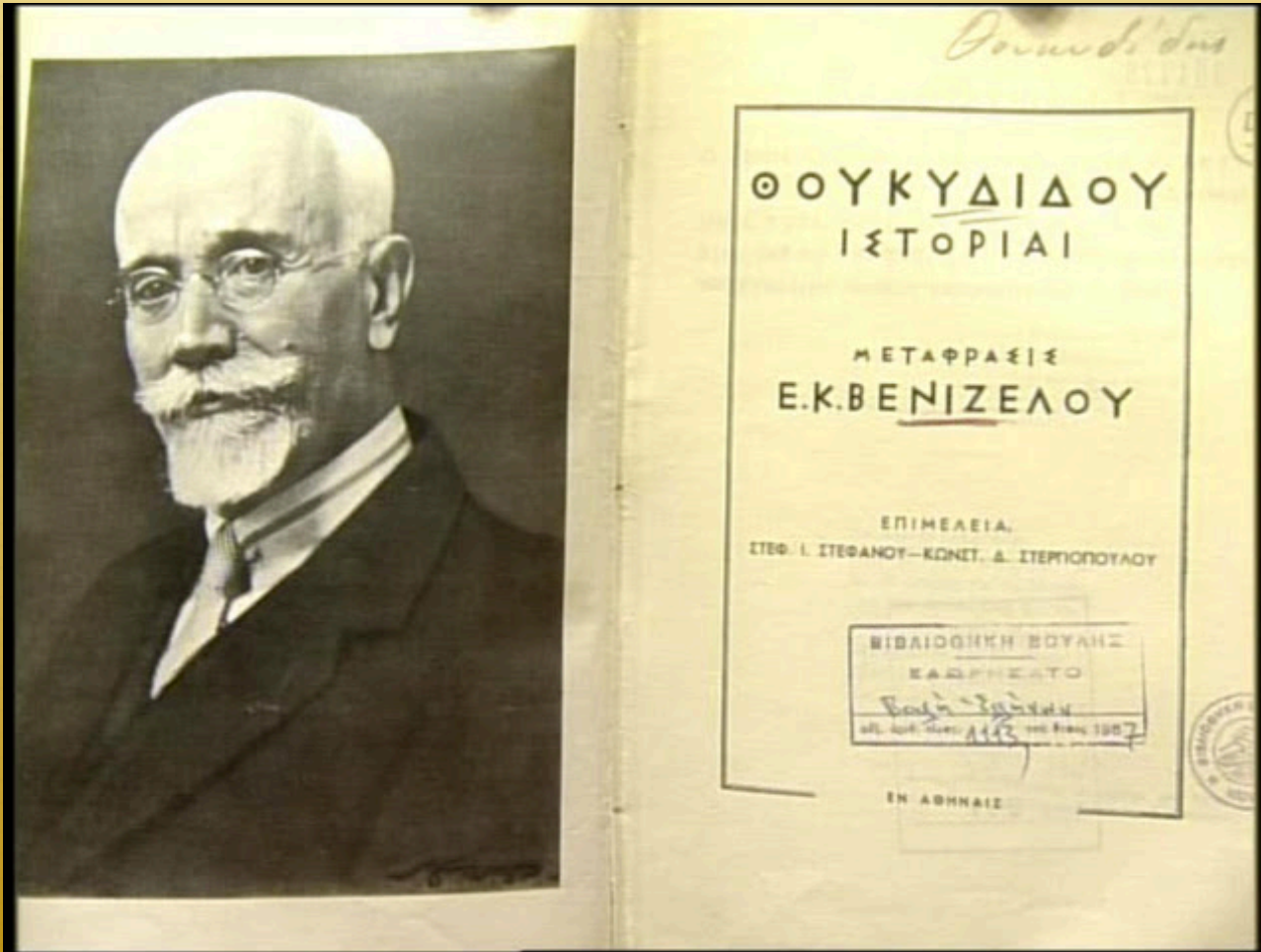
Yale University

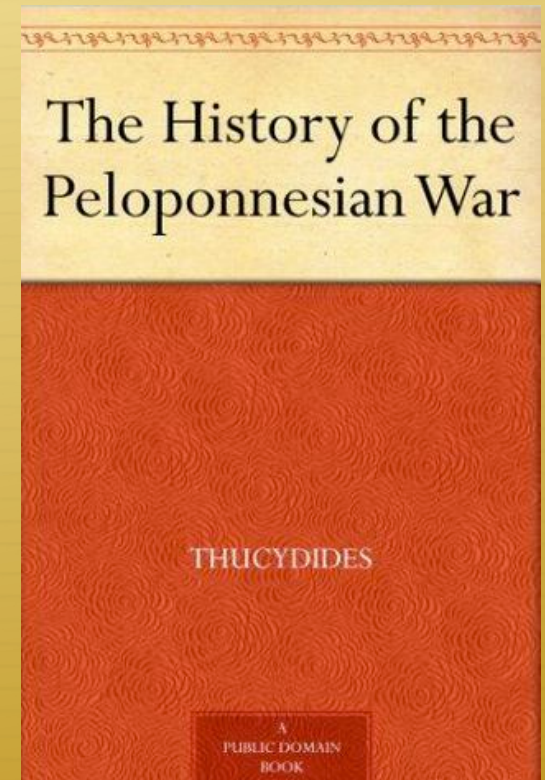
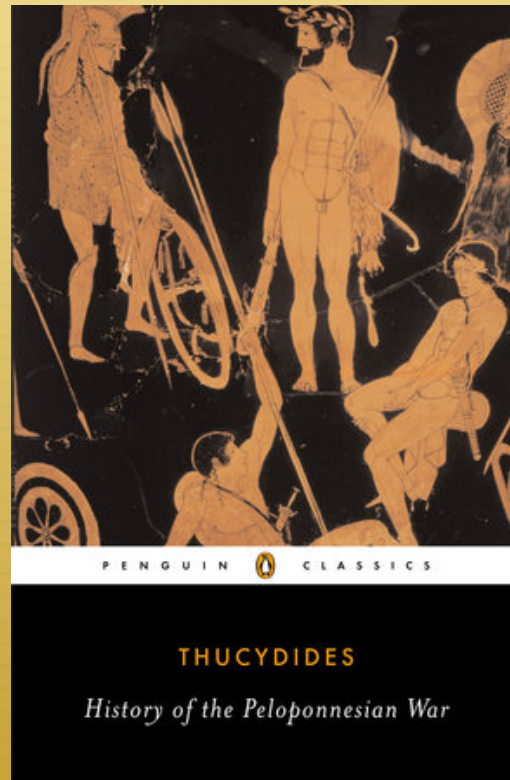
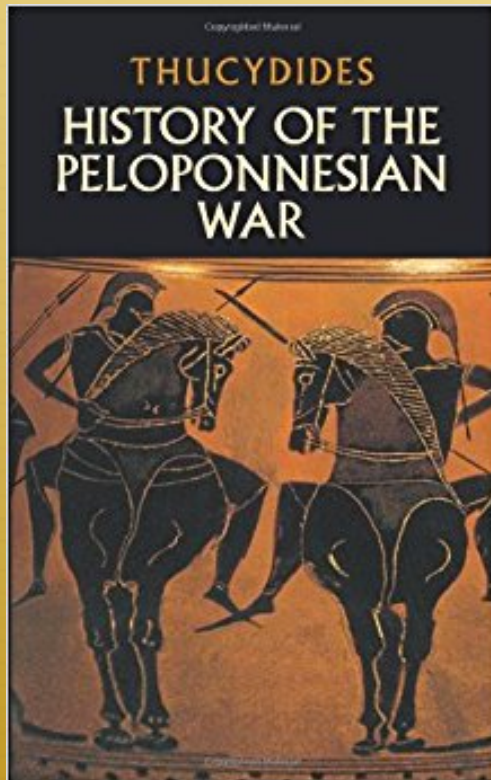

Ποιος ήταν ο Θουκυδίδης & ποια η αξία του έργου του;

Η Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου

Η Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου

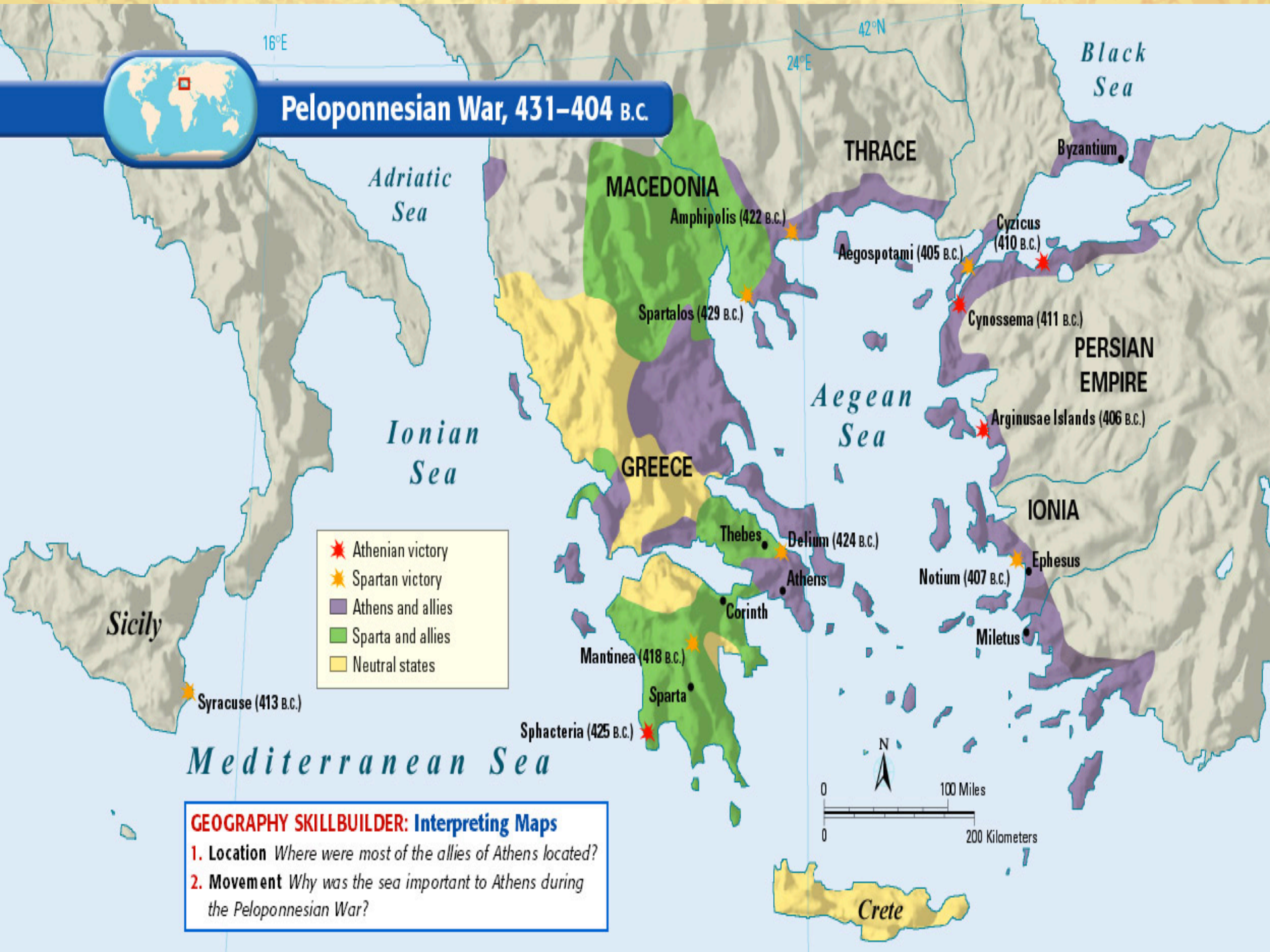
Η Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου

✦ Έχει καθιερωθεί ως η «Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου» παρότι δεν τον αποκάλεσε ποτέ έτσι ο Θουκυδίδης και παρότι:

A. Δεν εξελίχθηκε μόνο στην Πελοπόννησο

1. Ο πόλεμος ήταν μεταξύ **Αθήνας** και **Σπάρτης**, αλλά ενεπλάκησαν και άλλες δυνάμεις από την Ελλάδα αλλά και από τον υπόλοιπο κόσμο (Πέρσες, Αιγύπτιοι, Σικελοί)
2. Δεν διεξάχθηκε μόνο στην Πελοπόννησο, αλλά περισσότερο μάλιστα στην Αττική και σε πολλές άλλες περιοχές (Μικρά Ασία, Βόρεια Ελλάδα, Νότια Ιταλία)

Peloponnesian War, 431–404 B.C.

★ Athenian victory
★ Spartan victory
■ Athens and allies
■ Sparta and allies
■ Neutral states

GEOGRAPHY SKILLBUILDER: Interpreting Maps

- 1. Location** Where were most of the allies of Athens located?
- 2. Movement** Why was the sea important to Athens during the Peloponnesian War?

Η Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου

B. Ήταν πολύ παραπάνω από απλή Ιστορία

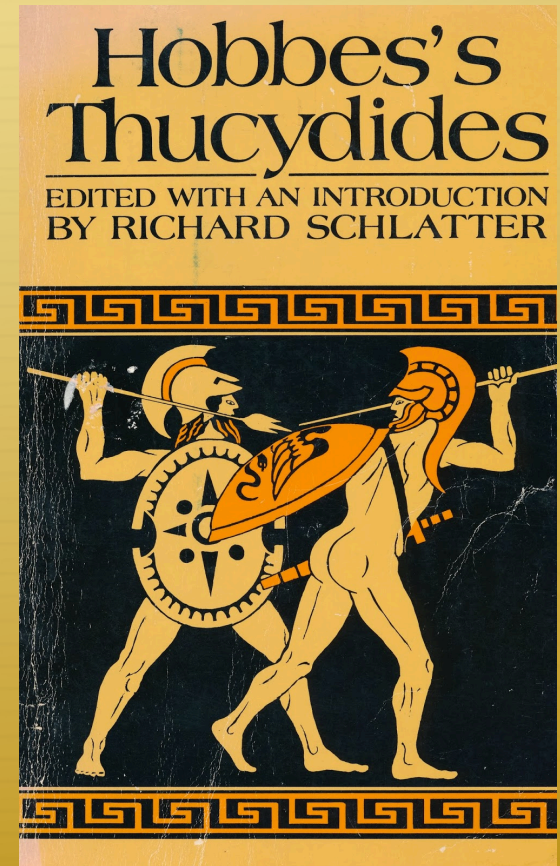
1. Ο Θουκυδίδης δεν αναφερόταν ως ιστορικός, αλλά ως «Ο Συγγραφεύς» σε αντιδιαστολή με τον Όμηρο, ο οποίος ήταν «Ο Ποιητής»
 2. Καλύπτει τα κυριότερα θέματα των Διεθνών Σχέσεων, επομένως δικαίως θα μπορούσε να θεωρηθεί ο **Πατέρας των Διεθνών Σχέσεων & της Στρατηγικής.**
- ✦ Πως καθιερώθηκε;

Ο Χομπς συστήνει τον Θουκυδίδη στον κόσμο

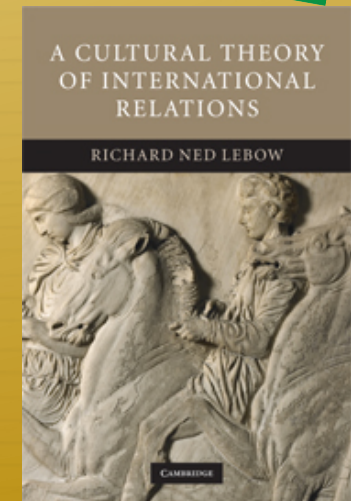
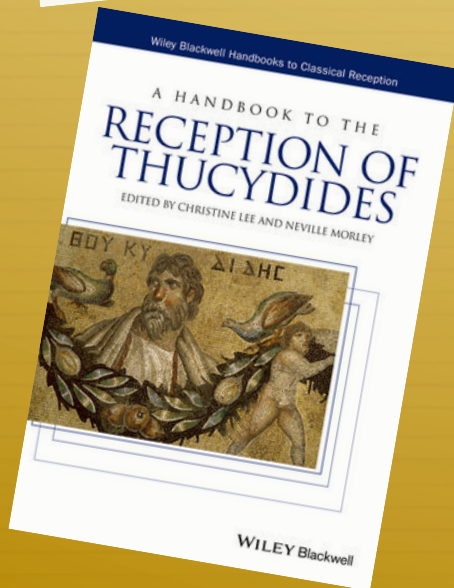
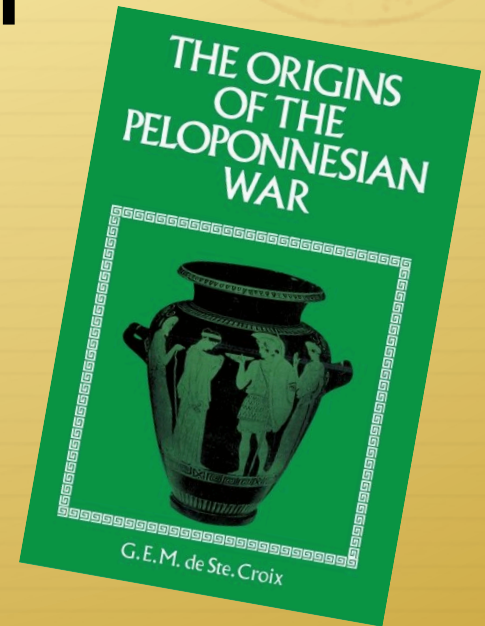
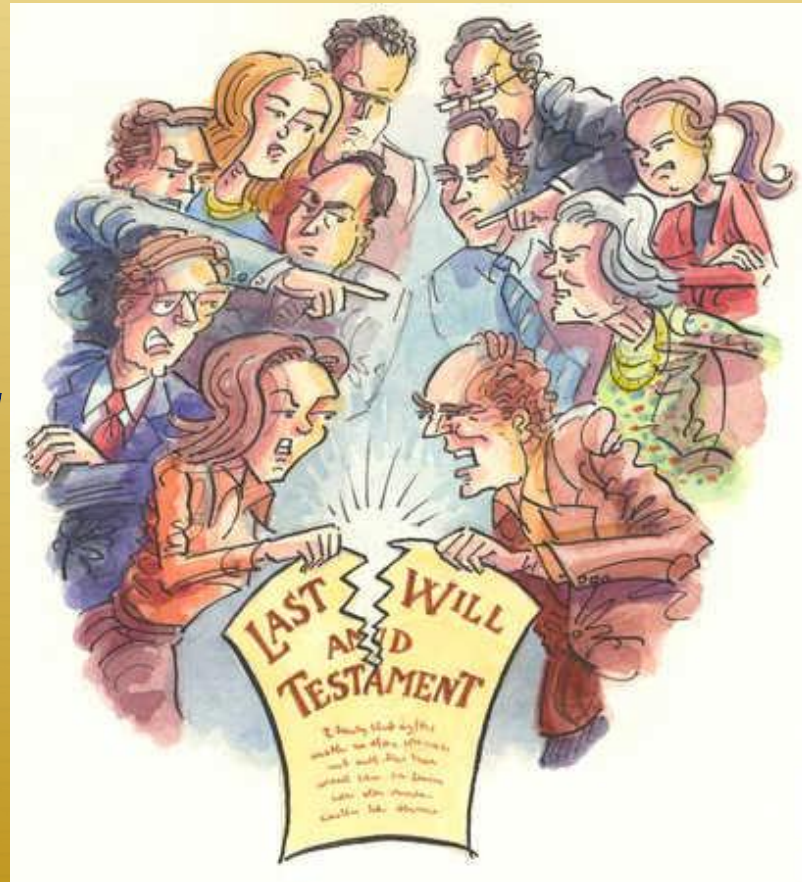
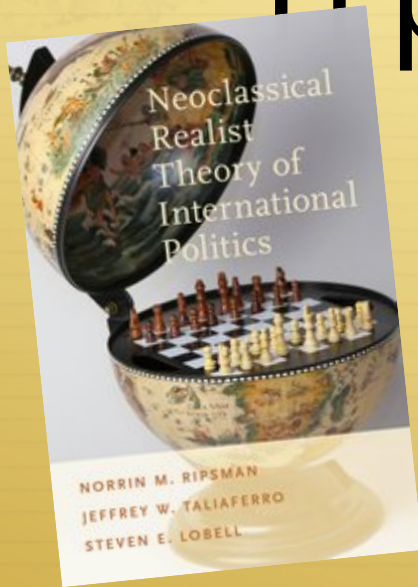

Ο Βρετανός
πολιτικός
φιλόσοφος
Τόμας Χόμπς
μεταφράζει το
έργο του
Θουκυδίδη στα
αγγλικά το 1629.

Το 1651 εκδίδει το
Λεβιάθαν με
σαφείς επιρροές
από τον
Θουκυδίδη

Η βαριά κληρονομιά

Πώς μας διδάσκει ο Θουκυδίδης;

THE NATIONAL
INTEREST

Don't Exile Thucydides from the War Colleges

War games aren't a perfect tool for teaching strategy.

James Holmes, John Maurer

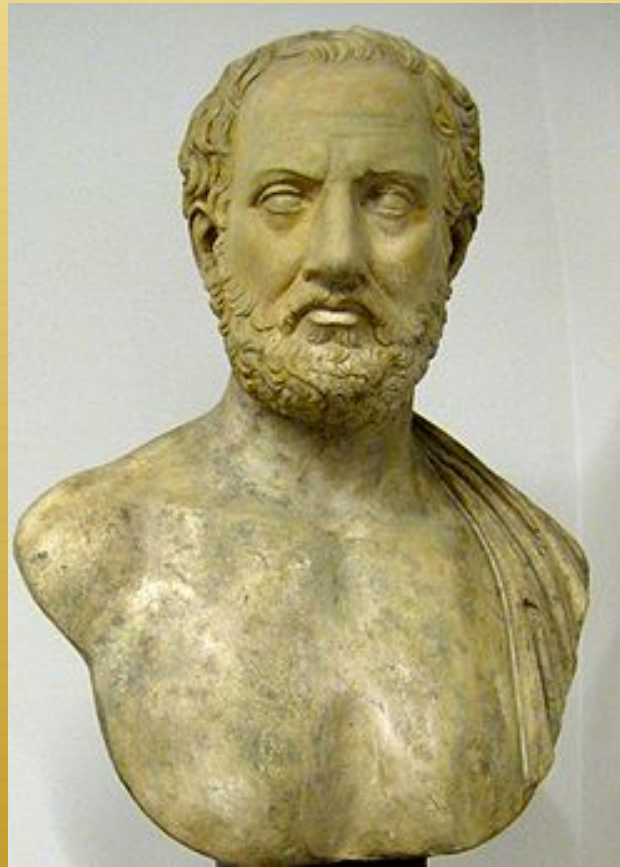
May 3, 2016

- ✦ Συζήτηση μεταξύ Καθηγητών της Σχολής Πεζοναυτών & της Ναυτικής Σχολής Πολέμου για το πώς πρέπει (ή δεν πρέπει) να διδάσκεται ο Θουκυδίδης.
- ✦ Ο ίδιος ο Θουκυδίδης μάς δίνει τη λύση παραθέτοντας το σκεπτικό και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων βήμα βήμα, αφήνοντάς μας να εξάγουμε *μόνοι μας* συμπεράσματα.

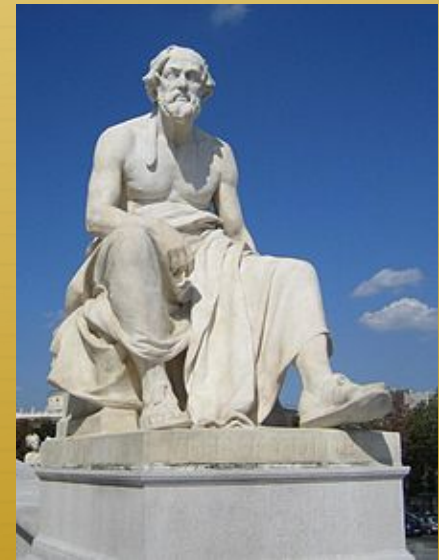
Ο Συγγραφεύς

Εθνική Βιβλιοθήκη
Μονάχου

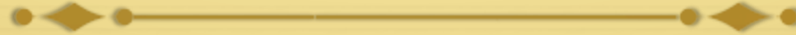

Μουσείο Πούσκιν
Μόσχα

Αυστριακό Κοινοβούλιο
Βιέννη

Ο Συγγραφεύς

- ✦ Δεν γνωρίζουμε πολλά για τον Θουκυδίδη, πέρα απ' όσα ο ίδιος μάς λέει στο έργο του.
- ✦ Γεννήθηκε το 460 π.Χ., (σχεδόν 30 χρόνια πριν τον Πόλεμο)
 - ✦ *Επέζησα του πολέμου, και καθ' όλην την διάρκειαν αυτού ήμην, λόγω ηλικίας, ώριμος την κρίσιν, καταβάλλων πάσαν προσπάθειαν όπως εξακριβώνω την αλήθειαν. (Ε' 65)*
- ✦ Απεβίωσε το 400 π.Χ., (σχεδόν 4 χρόνια μετά την ολοκλήρωσή του)

Ο Συγγραφεύς

- ✦ Εκλέχτηκε **Στρατηγός** το 424, μια ιδιαίτερα τιμητική θέση
- ✦ **Προσωπική ανάμειξη** στον Πόλεμο.
- ✦ Η πρώτη του αποστολή ήταν να βοηθήσει την Αμφίπολη, την οποία πολιορκούσε ο Βρασίδας.
- ✦ Ωστόσο, έφτασε πολύ αργά με συνέπεια να τιμωρηθεί με εξορία για 20 χρόνια!
- ✦ Αυτή την εποχή, μάλλον, αρχίζει να γράφει για τον Πόλεμο, συλλέγοντας πληροφορίες **και από τις δύο πλευρές**, «ιδίως δε τα των Πελοποννησίων» (Ε' 26.5)

Ο Συγγραφεύς

- ✦ Με το τέλος του πολέμου, επιστρέφει στην Αθήνα για να ολοκληρώσει το Έργο του αλλά **δεν προλαβαίνει** → φτάνει μέχρι το 411 αφήνοντας την τελευταία πρόταση στη μέση!
 - ✦ Μαθαίνουμε το τέλος από τον Ξενοφώντα!
- ✦ Το έργο του, όμως, δεν παύει να είναι εξαιρετικά ακριβές, αναλυτικό, διαυγές & μεθοδικό, στοχεύοντας στην αιωνιότητα!
- ✦ Παρουσιάζει τα γεγονότα μέσα από τη δική του δωρική αφήγηση εμπλουτίζοντάς την με **141 διαλόγους ή δημηγορίες**.

Τι είπε ο Θουκυδίδης
για τις διενέξεις;

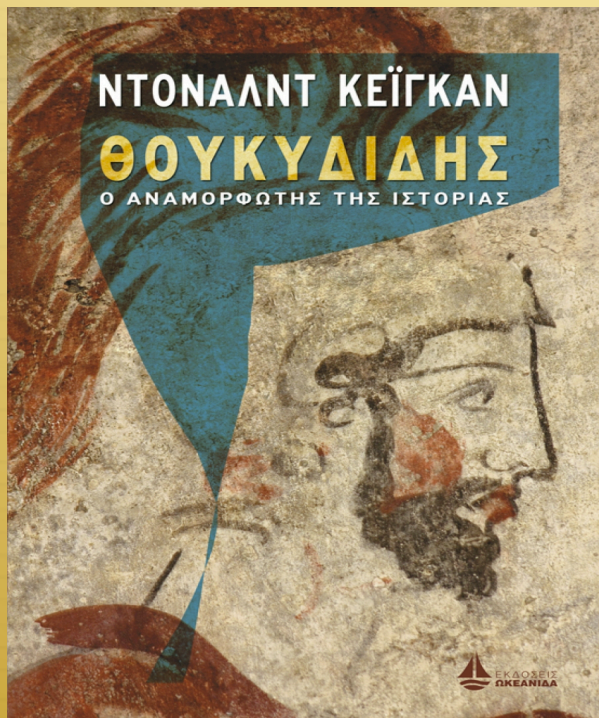
Γιατί ασχολήθηκε με τον Πόλεμο;

- ✦ «Διότι προείδεν [ο συγγραφέας] ότι θ' απέβαινε μεγάλος και περισσότερο αξιομνημόνευτος από κάθε προηγούμενον πόλεμον,
- ✦ και εσυμπέραινε τούτο από το γεγονός ότι αμφοτέρα τα Κράτη κατήρχοντο εις αυτόν, ενώ ευρίσκοντο εις την ακμήν της παντός είδους στρατιωτικής δυνάμεώς των,
- ✦ και ότι έβλεπε τους λοιπούς Έλληνας είτε τασσόμενους αμέσως, είτε διανοουμένους τουλάχιστον να ταχθούν προς το εν ή το άλλο μέρος.
- ✦ Η κίνησις αυτή ετάραξε τώντι βαθύτατα την Ελλάδα, και μέρος υπό τους βαρβάρους και σχεδόν τον κόσμον όλον. (Α' 1)

Και λοιπόν;

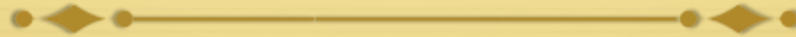
- ✦ Ο αποκλεισμός του μυθώδους από την ιστορίαν μου ίσως την καταστήση **ολιγώτερον τερπνήν** ως ακρόαμα,
- ✦ Θα μου είναι **όμως** αρκετόν, εάν το έργον μου κρίνουν ωφέλιμον όσοι θελήσουν να έχουν ακριβή αντίληψιν των γεγονότων, όσα έχουν ήδη λάβει χώραν, και εκείνων τα οποία **κατά την ανθρωπίνην φύσιν μέλλουν να συμβούν περίπου όμοια.**
- ✦ Διότι την ιστορίαν μου έγραψα ως θησαυρόν παντοτεινόν [**κτήμα ες αεί**] και όχι ως έργον προωρισμένον να υποβληθή εις διαγωνισμόν και ν' αναγνωσθή εις επήκοον των πολλών, διά να λησμονηθή μετ' ολίγον. (Α' 22)

Ντόναλν Κείγκαν, (1932), Γέιλ

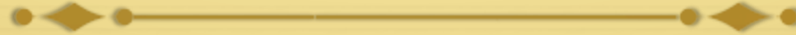
Ο Θουκυδίδης ήταν ο *αναμορφωτής* της ιστορίας και «ο πρώτος μεγάλος *αναθεωρητικός* ιστορικός!»

Γιατί μέγας αναμορφωτής;

- ✦ Μας εξηγεί την **Μεθοδολογία** του:
- ✦ «Τα γεγονότα, εξ άλλου, του πολέμου έκρινα καθήκον μου να γράψω, όχι λαμβάνων τας πληροφορίας μου από τον πρώτον τυχόντα, ούτε όπως τα εφантаζόμενην, αλλ' αφού υπέβαλα εις ακριβέστατον έλεγχον...
 1. και εκείνα των οποίων υπήρξα αυτόπτης μάρτυς,
 2. και όσα έμαθα από άλλους,
 3. (ή όπως) ενόμισα ότι έκαστος των ρητόρων ηδύνατο να ομιλήση προσφορώτερον προς την εκάστοτε περίστασιν, προσηλούμενος συγχρόνως όσον το δυνατόν περισσότερο εις την γενικήν έννοιαν των πραγματικώς λεχθέντων.» (Α' 22)

Γιατί μέγας αναθεωρητικός;

✦ Πώς γίνεται να αναθεωρεί αφού είναι ο πρώτος που γράφει για τον Πόλεμο;

✦ Αναθεωρεί τις απόψεις & εκτιμήσεις των συγχρόνων του!

1. Η στρατηγική του Περικλή ήταν η σωστή

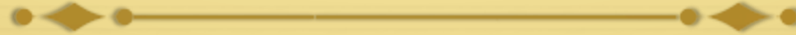
✦ Εξουθένωση αντί εκμηδένισης

2. Πρόκειται για έναν ενιαίο πόλεμο που διήρκεσε 27 έτη

✦ Πλασματική η ειρήνη στο ενδιάμεσο

3. Τα αίτια του πολέμου είναι άλλα και είναι βαθύτερα...

Δίλημμα Ασφάλειας

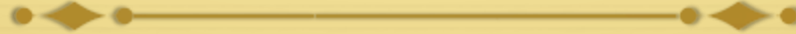

✦ «Οι λόγοι τους οποίους τα δύο μέρη **επρόβαλαν** δημοσία διά την διάρρηξιν της ειρήνης και την έκρηξιν του πολέμου, είναι οι εξής...

1. Επίδαμνος
2. Ποτίδαια
3. Μέγαρα

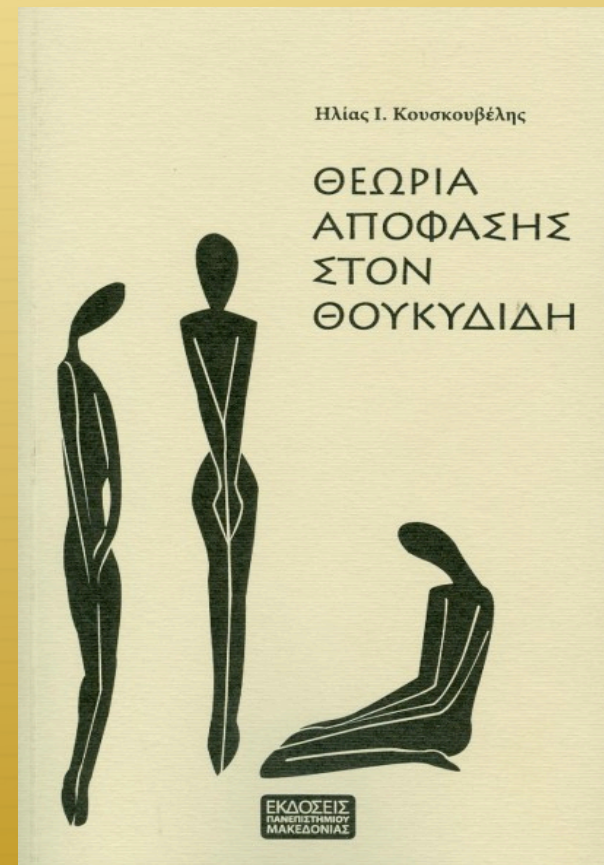
✦ Η **αληθεστάτη**, πραγματικώς, αλλ' **ανομολόγητος** αιτία υπήρξε, νομίζω, **η αυξανόμενη δύναμις των Αθηνών**, η οποία επτόησε τους Λακεδαιμονίους και τους εξώθησεν εις πόλεμον.» (Α' 23)

Ανθρώπινη φύση

- ✦ «Δεν εκάμαμεν τίποτε το παράδοξον ή αντίθετον προς την ανθρωπίνην φύσιν, εάν εδέχθημεν την ηγεμονίαν προσφερομένην, και αφού άπαξ την απεκτήσαμεν, αρνούμεθα να την παραιτήσωμεν, υπείκοντες εις τα ισχυρότατα των ελατηρίων - **την τιμή, τον φόβον και το συμφέρον.**
- ✦ Ούτε άλλωστε πρώτοι ημείς εγκαινιάσαμεν τοιαύτην πολιτικήν, αλλ' ανέκαθεν έχει κρατήσει η αρχή ότι ο ασθενέστερος υποκύπτει εις την θέλησιν του ισχυρότερου.» (Α' 75)

Η ανθρώπινη φύση & η ανάγκη

Η ανθρώπινη φύση & η ανάγκη

- ✦ «Στη σκέψη του Θουκυδίδη η ανθρώπινη φύση και η ανάγκη είναι οι δύο βασικοί & ισχυρότεροι παράγοντες της απόφασης.» (Κουσκουβέλης, σ.94)
- ✦ Η ανάγκη εμφανίζεται 110 φορές στο κείμενο, με μια σειρά αιτιών να την συνοδεύουν.
 - ✦ Η ανάγκη δημιουργείται από παράγοντες εκτός ελέγχου του υποκειμένου αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ο αυτός που αποφασίζει δεν αποτιμά υποκειμενικά την ανάγκη.
- ✦ Η ανθρώπινη φύση και η ανάγκη οδηγούν στο αδιέξοδο των διενέξεων και σε διλήμματα ασφάλειας

♦ ♦ ————— ♦ ♦

*Γιατί τον
διαβάζουμε ακόμα;*

«Ο Θουκυδίδης, όπως ο ίδιος προέβλεψε, δεν έγραψε μόνο την ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου. Έγραψε, επίσης, την ιστορία των Ναπολεόντειων Πολέμων, των δύο Παγκοσμίων Πολέμων, και του Ψυχρού Πολέμου.»

Louis J. Halle, The Elements of International Strategy, 1984

✦ «Αμφιβάλλω αν μπορεί κάποιος να αναλύσει με σωφροσύνη και με σοβαρότητα βασικά σύγχρονα διεθνή ζητήματα χωρίς να έχει λάβει υπόψη του τον Πελοποννησιακό Πόλεμο και το χρονικό της Πτώσης της Αθήνας.»

Τζορτζ Μάρσαλ
22 Φεβρουαρίου 1947
Πρίνστον

WHAT'S THIS
GOT TO DO WITH
ME?

HISTORY

BLAH
BLAH
BLAH

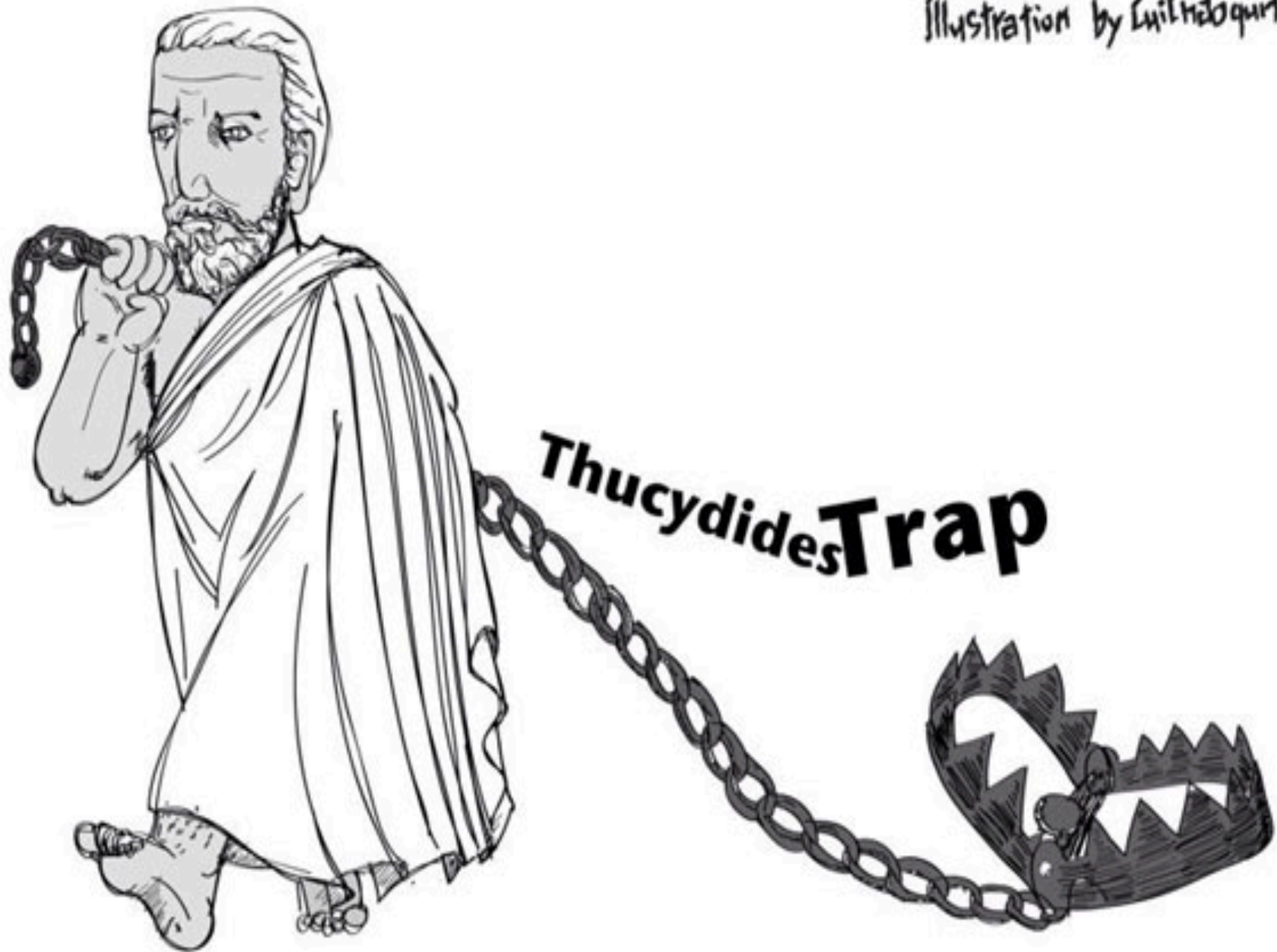
«Ελάχιστα γεγονότα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της ζωής μου θα μείνουν στην ιστορία αφού πεθάνω. Ακόμα και η 9/11 ή ο Πόλεμος στο Ιράκ...θα ξεχαστούν σιγά σιγά μέχρι να καταλήξουν σε απλές υποσημειώσεις στα βιβλία ιστορίας.

Αλλά η άνοδος της Κίνας είναι κάτι το διαφορετικό: αυτό είναι το σπουδαιότερο γεγονός της εποχής μας και οι συνέπειές του θα αντηχούν στις επόμενες γενιές.»

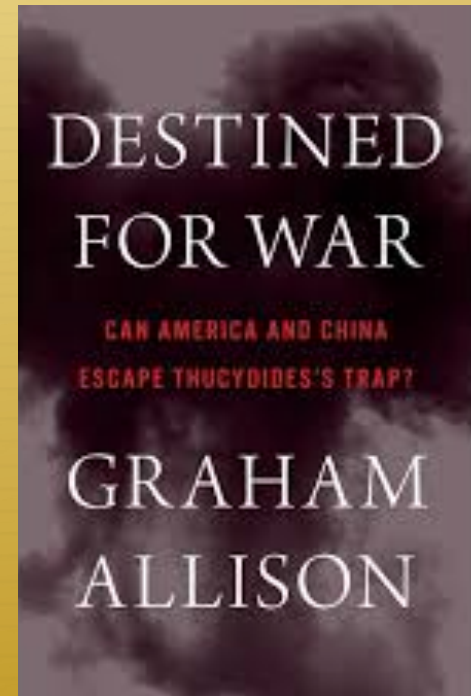
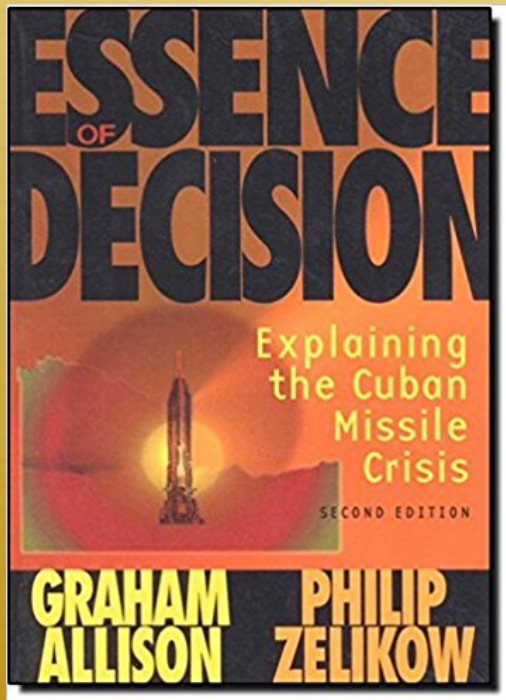
Μαρκ Λέοναρντ, *What Does China Think?* 2008

Illustration by LuisLoboqum

Η Παγίδα του Θουκυδίδη

Γκράχαμ Άλλισον, (1940)
Χάρβαρντ

What is the

Thucydides Trap?

"It was the rise of Athens, and the fear that this inspired in Sparta, that made war inevitable."

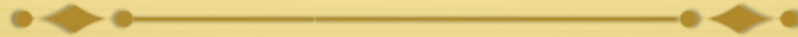
-Thucydides

"We all need to work together to avoid the Thucydides trap - destructive tensions between an emerging power and established powers."

-Xi Jinping
President of China

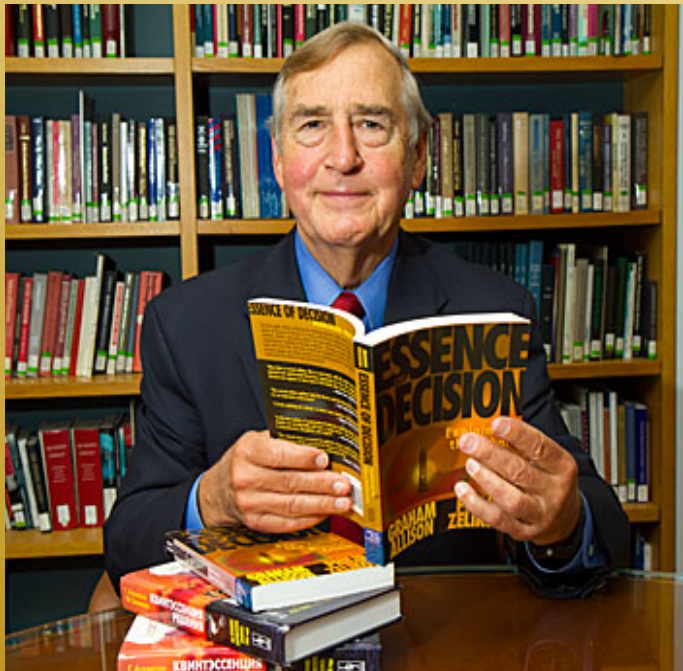

Η Παγίδα του Θουκυδίδη

Είναι ο πόλεμος
Η.Π.Α. - Κίνας
αναπόφευκτος;

Η Παγίδα του Θουκυδίδη

Graham Allison

- ✦ Σε 12 από 16 περιπτώσεις στο παρελθόν που μια ανερχόμενη δύναμη ήρθε αντιμέτωπη με μια κυρίαρχη δύναμη, το αποτέλεσμα ήταν αιματοχυσία.
- ✦ Στις υπόλοιπες 4, το αποτέλεσμα ήταν μια επώδυνη προσαρμογή και για τις δύο πλευρές.
- ✦ Με βάση τα σημερινά δεδομένα και τα ιστορικά στοιχεία, ο πόλεμος μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας στις επόμενες δεκαετίες είναι **πιο πιθανό να συμβεί παρά όχι.**

	Period		Ruling Power	Rising Power		Result
1	First half of 16th century		France	Hapsburgs		War
2	16th–17th centuries		Hapsburgs	Ottoman Empire		War
3	17th century		Hapsburgs	Sweden		War
4	17th century		Dutch Republic	England		War
5	Late 17th–early 18th centuries		France	Great Britain		War
6	Late 18th–early 19th centuries		United Kingdom	France		War
7	Mid-19th century		United Kingdom, France	Russia		War
8	19th century		France	Germany		War
9	Late 19th–early 20th centuries		Russia, China	Japan		War
10	Early 20th century		United Kingdom	United States		No war
11	Early 20th century		Russia, U.K., France	Germany		War
12	Mid-20th century		Soviet Union, U.K., France	Germany		War
13	Mid-20th century		United States	Japan		War
14	1970s–1980s		Soviet Union	Japan		No war
15	1940s–1980s		United States	Soviet Union		No war
16	1990s–present		United Kingdom, France	Germany		No war

Η Διένεξη του 21^ο αιώνα

Κατά τον *Κόλιν Γκρέυ* «**Η αιτία του Σινο-αμερικανικού ανταγωνισμού**, που μπορεί να εξελιχθεί σε άμεση αντιπαράθεση και ένοπλη σύρραξη, εδράζεται στη λογική της ισορροπίας της ισχύος,

καθώς και στα **τρία θεμελιώδη συστατικά στοιχεία της πολιτικής**, όπως τα συνόψισε ο Έλληνας στρατηγός και ιστορικός *Θουκυδίδης*...»

The image features a central scroll with a parchment-like texture, held by two wooden rollers. The scroll is set against a background of various faded stamps and seals, including one with the word 'POSTAGE' and another with 'ATN'. The text on the scroll is written in a large, bold, black serif font.

Φόβος
Τιμή
Συμφέρον

The background features a collage of various stamps and a logo. On the left is a circular logo with a horse and rider. The background is filled with numerous stamps in various colors and fonts, including Greek and English text like 'PARAVION', 'POSTAGE', 'MADRID', 'CHITAWA', and 'STA PICA'.

ΠΕΔιΣ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

2) Επίλυση Διενέξεων στην αρχαιότητα

Β. Τα αίτια της διένεξης & οι προσπάθειες
επίλυσης

Το Ιστορικό Πλαίσιο

1. Ελληνοπερσικοί Πόλεμοι 500 – 479 π.Χ.
2. Πεντηκονταετία 479 – 431 π.Χ.
 - ✦ Μικρός Πελ/κος Πόλεμος 461– 445 π.Χ.
3. Πελοποννησιακός Πόλεμος 431 – 404 π.Χ.

1. Ο Μικρός Πελοποννησιακός Πόλεμος

Η Πεντηκονταετία

- ✦ Η εξιστόρηση των σχεδόν 50 ετών μεταξύ των Περσικών Πολέμων (479) και του Πελοποννησιακού Πολέμου (431)
- ✦ Η Αθήνα & η Σπάρτη είχαν ενώσει τις δυνάμεις τους εναντίον των Περσών. Μετά τους Περσικούς Πολέμους, Αθήνα & Σπάρτη γίνονται σταδιακά από σύμμαχοι εχθροί.

Ο παλιότερος ναός καταστράφηκε από τους Πέρσες το 480

Η ανοικοδόμησή του από τον Περικλή ολοκληρώθηκε το 432

Ο δρόμος προς τον πόλεμο

- ✦ Μετά την νικηφόρα Μάχη των Πλαταιών (479), οι Έλληνες της Ιωνίας επαναστατούν και ζητούν βοήθεια.
 - ✦ Η **Σπάρτη** λέει «Ξεχάστε το!»
 - ✦ Η **Αθήνα** λέει «Ναι, ερχόμαστε!»
- ✦ Ως εκ τούτου, το 477 η **Αθήνα** ιδρύει τη **Δηλιακή Συμμαχία** (Αριστείδης ο Δίκαιος) με σκοπό την απελευθέρωση των Ελλήνων της **Ιωνίας** από τους **Πέρσες** και την «αντεκδίκηση», αναλαμβάνοντας έτσι την αρχηγία
- ✦ **Το σημείο κλειδί:** η **Σπάρτη** αποχωρεί από την ελληνική συμμαχία, ενώ ιδρύεται «η **αθηναϊκή** ηγεμονία».

Η Δηλιακή Συμμαχία

Διένεξη Μεγαρέων - Κορινθίων (461)

Διένεξη

Μεγαρέων – Κορινθίων (461)

- ✦ Μια διασυνοριακή διαφορά ξεσπά μεταξύ δύο συμμάχων της Σπάρτης: **των Μεγάρων & της Κορίνθου**
- ✦ Η Κόρινθος κέρδιζε στο πεδίο της μάχης, οδηγώντας τα Μέγαρα στη **Σπάρτη** για βοήθεια
- ✦ Αλλά η **Σπάρτη** απάντησε, «όχι, το πρόβλημα είναι δικό σας.»
- ✦ **Τι απέμενε στα Μέγαρα να κάνουν;**
- ✦ Τα **Μέγαρα** πάνε στην **Αθήνα** για βοήθεια ζητώντας της να πάρει μια πολύ δύσκολη απόφαση. Τι κάνουν οι Αθηναίοι;

Διένεξη

Μεγαρέων – Κορινθίων (461)

- ✦ Η Αθήνα αποφασίζει να βοηθήσει τους Μεγαρείς!
- ✦ **Συνέπειες:** «Και ένεκα της αιτίας αυτής κυρίως ήρχισε διά πρώτην φοράν να εξάπτεται το σφοδρόν μίσος των Κορινθίων εναντίον των Αθηναίων.» (Α' 103)
- ✦ **Κυριότερα:** η Σπάρτη ανησυχεί όλο και περισσότερο από την άνοδο και τη στάση της Αθήνας → ξεσπά ο Πρώτος Πελοποννησιακός Πόλεμος!

Πρώτος Πελοποννησιακός Πόλεμος (460–445)

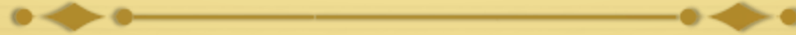
- ✦ Η Αθηναϊκή και η Πελοποννησιακή συμμαχία πάνε σε πόλεμο: «πρώτος» ή «μικρός» Πελοποννησιακός Πόλεμος. Γιατί μικρός;
- ✦ Δεν δόθηκαν μεγάλες μάχες, αλλά πολλές μικρές σε ολόκληρη την Ελλάδα, ενώ δεν είχε κάποιο καθοριστικό αποτέλεσμα.
- ✦ Ξεσπούν επαναστάσεις γύρω από την Αθήνα (Βοιωτία → Εύβοια → Μέγαρα)
- ✦ Η Σπάρτη βρίσκει ευκαρία και εισβάλλει στην Αττική το 446.

Έκβαση του Πολέμου

- ✦ Μπροστά στην προοπτική της ήττας από τον ισχυρότερο στρατό των Σπαρτιατών, ο **Περικλής** κατορθώνει προς έκπληξη όλων, να συμφωνήσει 4-μηνη ανακωχή με τον νεαρό, άπειρο και φιλειρηνιστή Βασιλιά **Πλειστοάνακτα**! Πώς;
 - ✦ Φήμες περί δωροδοκίας 10 ταλάντων
 - ✦ Επωφελείς ειρηνευτικοί όροι
 - ✦ Τον έπεισε ότι δεν είχε θεωρία νίκης!
- ✦ Οι Σπαρτιάτες, πάντως, εξορίζουν τον Πλειστοάνακτα, αλλά η ανακωχή οδηγεί σε ειρήνη!

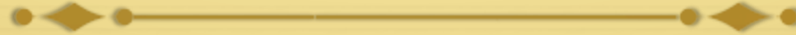

Τριακονταετείς Σπονδές

- ✦ Το 446-5, Αθήνα & Σπάρτη συνάπτουν τις Τριακονταετείς Σπονδές (που ασφαλώς δεν κράτησαν τόσο) με τους εξής όρους:
 1. Η **Αθήνα** θα εγκατέλειπε τις κτήσεις της στην Πελοπόννησο, αλλά η **Σπάρτη** ουσιαστικά αναγνώριζε την ηγεμονία στη θάλασσα
 2. **Απαγορευόταν** η αλλαγή στρατοπέδων στους συμμάχους (καθώς αυτή πίστευαν ότι οδήγησε στον πόλεμο), αλλά όχι στους ουδέτερους.
 3. Προβλέπεται για **ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ** στην ιστορία ότι οι διαφορές στο εξής θα επιλύονταν στο εξής μέσω **ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ!!!**

Επίλυση Διενέξεων

- ✦ Αθηναίοι & Σπαρτιάτες προσπάθησαν να συνομολογήσουν διαρκή ειρήνη με έναν πρωτόγνωρο και αμοιβαία δεσμευτικό τρόπο.
- ✦ Ερώτημα: τι είδους Ειρήνη προέκυψε και γιατί δεν λειτούργησε;
- ✦ Δεν υπάρχει μια ειρήνη αλλά διάφοροι τύποι ειρήνης!
- ✦ Ο Ρόμπερτ Κείγκαν διακρίνει τρεις τύπους ειρήνης

Τύποι Ειρήνης

Α. Εξαναγκαστική (Καρχηδόνια) Ειρήνη

- ✦ Μετά την απόλυτη καταστροφή του εχθρού → δεν αναμένεται ανάκαμψη του εχθρού (εμπνευσμένη από τον Γ' Καρχηδονιακό Πόλεμο, 149–146)
- ✦ Carthago delenda est
- ✦ Εξαιρετικά σπάνια περίπτωση

Τύποι Ειρήνης

B. Ισοπεδωτική Ειρήνη (Βερσαλλιών)

- ✧ Σκληροί όροι ειρήνης, χωρίς όμως να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα του πολέμου → ο εχθρός αισθάνεται αδικημένος και αναζητά εκδίκηση
- ✧ Το χειρότερο είδος ειρήνης!

Τύποι Ειρήνης

Γ. Αμφίβολη Ειρήνη:

- ✧ Κανείς ηττημένος, κανείς νικητής
→ συμφωνούν να κάνουν διάλειμμα
- ✧ Η διατήρησή της εξαρτάται από τις συνθήκες και τις προθέσεις κάθε πλευράς.
 - ✧ *Ειρήνη Βεστφαλίας (1648)* → εχθροπραξίες συνεχίστηκαν
 - ✧ *Συνέδριο Βιέννης (1815)* → εχθροπραξίες τερματίστηκαν

Τύποι Ειρήνης

- ✦ Τι είδους ειρήνη ήταν οι Τριακονταετείς Σπονδές;
- ✦ Αμφίβολη Ειρήνη!
- ✦ Οι δύο πλευρές θεωρούσαν ασύμφορη & ανώφελη τη συνέχιση του πολέμου
- ✦ Η διατήρησή της ή μη θα εξαρτιόταν από τις συνθήκες και τις προθέσεις/εκτιμήσεις κάθε πλευράς

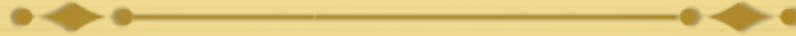
2. Ο Μεγάλος Πελοποννησιακός Πόλεμος

Το Ιστορικό Πλαίσιο

1. Ελληνοπερσικοί Πόλεμοι	500 – 479 π.Χ.
2. Πεντηκονταετία	479 – 431 π.Χ.
✦ Μικρός Πελ/κος Πόλεμος	461– 445 π.Χ.
✦ Τα Κερκυραϊκά	436 – 433 π.Χ.
3. Πελοποννησιακός Πόλεμος	431 – 404 π.Χ.

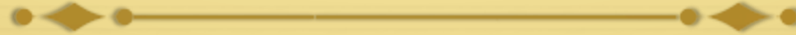
Τα Κερκυραϊκά (436–433)

Τα Κερκυραϊκά (436–433)

Τα Κερκυραϊκά (436–433)

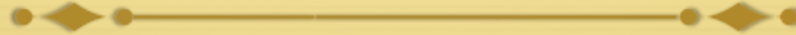

- ✦ Η αφορμή για τις αλυσιδωτές αντιδράσεις που οδήγησαν στον Πελοποννησιακό Πόλεμο δόθηκε στην Επίδαμνο, (σημερινό Δυρράχιο, Αλβανία)
 - ✦ Μακριά από το επίκεντρο της προσοχής → πως ξεικινούν οι πόλεμοι από γεγονότα και σε μέρη φαινομενικά ήσσονος σημασίας (Α' ΠΠ;)
- ✦ Το 436, ένας **εμφύλιος πόλεμος** ξεσπά στην Επίδαμνο μεταξύ δημοκρατικών και ολιγαρχικών
 - ✦ Οι ολιγαρχικοί χάνουν και εκδιώκονται από την Επίδαμνο, αλλά συνεχίζουν να πολιορκούν τους δημοκρατικούς.
 - ✦ Επομένως οι δημοκρατικοί αναζητούν συμμάχους!

Τα Κερκυραϊκά (436–433)

- ✦ Οι δημοκρατικοί ζητούν βοήθεια από Κέρκυρα, αλλά αυτή δεν ενδιαφέρεται και αρνείται.
- ✦ Επομένως, αυτοί στρέφονται στην **Κόρινθο** (την σημαντικότερη σύμμαχο της **Σπάρτης** & εχθρό της Κέρκυρας).
- Η **Κόρινθος** συναινεί να βοηθήσει τους πολιορκημένους δημοκρατικούς στέλνοντας στόλο, στρατό και εποίκους!
- Ως συνέπεια, η **Κέρκυρα** αρχίζει να ανησυχεί και αποφασίζει να αναμειχθεί, παίρνοντας το μέρος των ολιγαρχικών!

Τα Κερκυραϊκά (436–433)

- ✦ Πόλεμος ξεσπά μεταξύ Κέρκυρας και Κορίνθου!
 - ✦ Η Κέρκυρα, μάλιστα, κερδίζει την πρώτη ναυμαχία
- ✦ Η Κόρινθος οργισμένη, συγκεντρώνει μεγάλο στόλο για εκδίκηση, με τη βοήθεια της Πελ/κης συμμαχίας
- ✦ Η Κέρκυρα είναι τώρα τρομοκρατημένη → η πολιτική της ουδετερότητας «κατήντησεν ήδη φανερά ασυνεσία και πηγή αδυναμίας,» μια «πλάνη» που μας οδήγησε στην «απομόνωση.»
- ✦ Σε ποιον τα εξομολογείται αυτά η Κέρκυρα;

Τα Κερκυραϊκά (436–433)

- ✦ Η Κέρκυρα στρέφεται στη [δημοκρατική] **Αθήνα** για να ζητήσει βοήθεια υπέρ των ολιγαρχικών!
- ✦ Πρέσβεις από την Κέρκυρα στην Αθήνα για βοήθεια
- ✦ Πρέσβεις από την **Κόρινθο** για να το εμποδίσουν

*Ο Περικλής
στη
Πνύκα*

Τα επιχειρήματα της Κέρκυρας

1. Δεν αποτελεί παραβίαση της Συνθήκης! Ο σκοπός είναι δίκαιος και εμείς ουδέτεροι!
2. Αλλά ακόμα κι αν αποτελούσε, η συμμαχία μας «θα εμπνεύσει μεγαλύτερο φόβο εις τους αντιπάλους», ενώ η πίστη σας στην ειρήνη όχι. (Α' 36)
3. Το νου σας Αθηναίοι, «εάν κανείς από σας νομίζει ότι ο πόλεμος...δεν θα γίνη, πλανάται, και δεν αντιλαμβάνεται ότι οι Λακεδαιμόνιοι επιθυμούν τον πόλεμον, διότι φοβούνται την αύξησιν της δυνάμεώς σας»(Α' 33)

✦ Επομένως...

Τα επιχειρήματα της Κέρκυρας

✦ Μας χρειάζεστε!

4. Τρεις στόλοι άξιοι λόγου υπάρχουν στην Ελλάδα: εσείς, εμείς και οι Κορίνθιοι. **Καλύτερα μαζί σας, λοιπόν, παρά εναντίον σας!**

5. «Πολλά είναι τα πλεονεκτήματα, τα οποία σας εξασφαλίζει η προσφορά μας, και **το σπουδαιότερον όλων ότι οι αντίπαλοί μας είναι αντίπαλοί σας**– το οποίο είναι η καλύτερα εγγύησης της πίστεως ενός συμμάχου!» (Α' 35)

Τα επιχειρήματα της Κορίνθου

1. Δεν μπορείτε να εμπιστευτείτε την Κέρκυρα. Είναι βίαιοι, πλεονέκτες και πολύ μακριά.
2. Ο σκοπός δεν είναι δίκαιος. Πρόκειται για έγκλημα και θα είστε συνεργοί. Μπορεί να μην παραβιάζετε το γράμμα, αλλά **παραβιάζετε το πνεύμα της Συνθήκης.**
3. «Διότι η ασφαλέστερα οδός προς το συμφέρον είναι η οδός του **δικαίου**, και ο μέλλων πόλεμος, με τον οποίον σας φοβίζονται οι Κερκυραίοι, είναι **άδηλον** εάν ποτέ επέλθη.» (Α' 42)
 - ✦ Μπορείτε, λοιπόν, να πάρετε το μέρος μας εναντίον τους. Αν όχι, όμως, μείνετε έξω απ' αυτό!
 - ✦ Γιατί αν τους βοηθήσετε, θα μας βρείτε απέναντί σας.

Τι πρέπει να κάνει η Αθήνα;

- ✦ Δύσκολη απόφαση καθώς ζήτημα **εκτιμήσεων** για το τι μέλλει γενέσθαι:
 - ✦ Επίκειται πόλεμος ή όχι;
- ✦ Τι θα κάνατε εσείς στη θέση της Αθήνας;
 - ✦ Βοήθεια στην Κέρκυρα;
 - ✦ Βοήθεια στην **Κόρινθο**;
 - ✦ Ουδετερότητα;

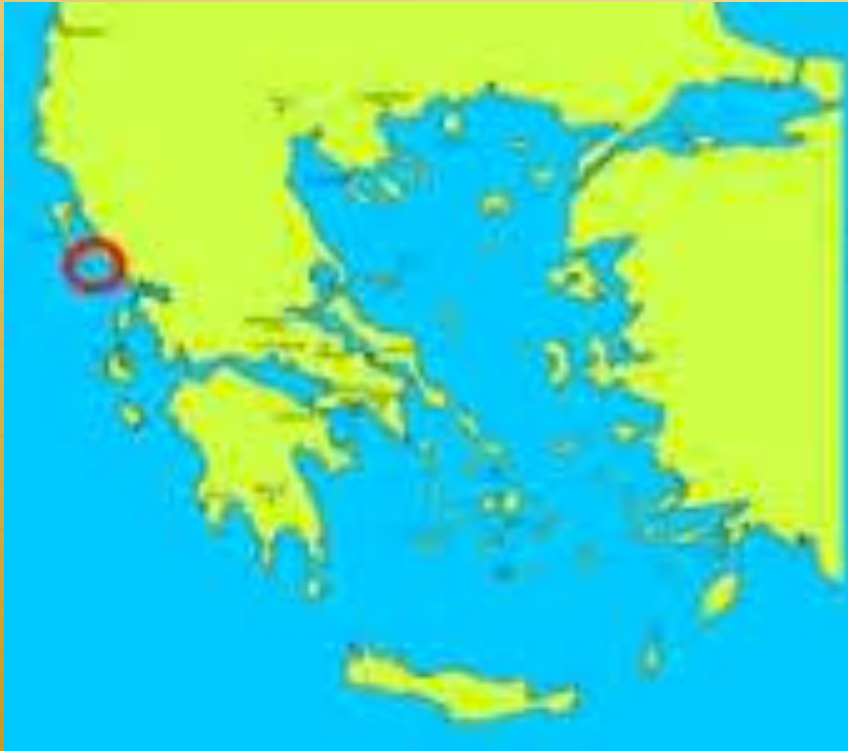
Τι έκανε η Αθήνα;

- ✦ Μετά από μακρές συζητήσεις, η **Αθήνα** αποφάσισε για μια **αμυντική μόνο συμμαχία** (επιμαχία αντί συμμαχίας) με την **Κέρκυρα** και όχι επιθετική. Γιατί;
 1. «Διότι εθεώρουν τον πόλεμον εις κάθε περίπτωσιν αναπόφευκτον»
 2. Δεν ήθελαν να εγκαταλείψουν την **Κέρκυραν**, η οποία είχε ισχυρό στόλον
 3. Επίσης, η **Κέρκυρα** στο δρόμο για Σικελία και Ιταλία.
- ✦ Η **Αθήνα** δεν θέλει, όμως, να προκαλέσει πόλεμο. Γι' αυτό στέλνει **συμβολική δύναμη** 10 τριήρων (από 400 που είχε) και εντολές μη ανάμειξης εκτός αν κερδίζει η **Κόρινθος**.
- ✦ **Στρατηγική της Αποτροπής.**
- ✦ Λειτουργήσε;;; Απετράπη η **Κόρινθος**;

***It takes two
to Tango***

1. Ναυμαχία των Συβότων (433)

- ✧ Ενώ η **Κόρινθος** κερδίζει, η Ομίχλη του Πολέμου καθιστά την έκβαση του πολέμου αμφίβολη και αμφίσημη.
- ✧ Η **Αθήνα** φοβάται αντίποινα αλλού.

2. Η Μάχη της Ποτίδαιας (432)

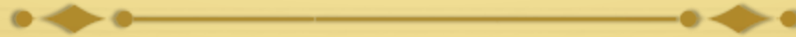
- ✧ Η Κόρινθος (και η Σπάρτη) ξεσηκώνουν την Ποτίδαια για ανταρσία
- ✧ Η Κόρινθος στέλνει «ανεπισημως» στρατό σε βοήθεια.

3. Το Μεγαρικό Ψήφισμα (432)

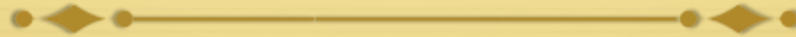
- ✧ Προς παραδειγματισμό, η **Αθήνα** επιβάλλει εμπόργκο στα **Μέγαρα**
- ✧ Η κλιμάκωση συνεχίζεται. Τι λέει η **Σπάρτη** για όλα αυτά;

Σπάρτη

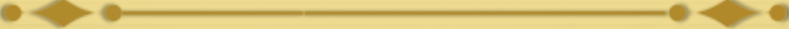
- ✦ Πως πρέπει να αντιδράσει η Σπάρτη;
- Βλέπει έναν πόλεμο να έχει ξεσπάσει μεταξύ της ισχυρότερης συμμάχου της, της Κορίνθου, εναντίον της Αθήνας σε Κέρκυρα & Ποτίδαια
- ✦ Βλέπει τα Μέγαρα να δέχονται μια προσβολή
- ✦ Είναι η ηγέτιδα δύναμη της Πελοποννησιακής Συμμαχίας
- ✦ Φοβάται την άνοδο της Αθήνας

Σπάρτη

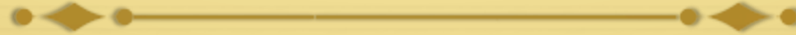
- ✦ Η Κόρινθος & τα Μέγαρα είναι εξοργισμένες. Τελικά, η Σπάρτη κινητοποιείται για να αντιμετωπίσει την άνοδο της αθηναϊκής ισχύος.
- ✦ Αφού επισκέπτεται το μαντείο των Δελφών για να ρωτήσει τους Θεούς (οι οποίοι δίνουν το πράσινο φως), καλεί τη Συνέλευση των μελών της Πελ/κης Συμμαχίας το 432.
- ✦ Η Κόρινθος δίνει τον τελευταίο και καθοριστικό λόγο.

Τα επιχειρήματα της Κορίνθου στη Σπάρτη (Α' 68-71)

1. Η **Αθήνα** γίνεται όλο και ισχυρότερη! Έχουμε ήδη καθυστερήσει!
2. Είστε αναβλητικοί και παραμελείτε τους συμμάχους σας! Έχετε καθήκον να ενδιαφερθείτε και εσείς αδιαφορείτε!
3. «Ας τεθή λοιπόν πλέον τέρμα εις την αναβλητικότητά σας. **Σπεύσατε τώρα** πλέον να βοηθήσετε...τους συμμάχους σας...εισβάλλοντες άνευ αναβολής εις την Αττικήν»

Τα επιχειρήματα της Κορίνθου στη Σπάρτη (Α' 119-124)

- ✦ Και τι γίνεται με τις Τριακονταετείς Σπονδές;
- 1. «Ούτε θα διαρρήξετε άλλωστε πρώτοι την συνθήκη της ειρήνης, την οποίαν και ο θεός, με το να συνιστά τον πόλεμον, κρίνει ήδη διαρρηχθείσαν, αλλά θα προασπίσετε αυτήν, αφού έχει ήδη καταπατηθή. Διότι τας συνθήκας διαρρηγνύουν όχι οι αμυνόμενοι, αλλ' οι απροκλήτως επιτιθέμενοι.
- 2. Ὡστε αφού διά πλείστους λόγους σας παρουσιάζεται ευνοϊκή ευκαιρία προς ανάληψιν πολέμου, και ημεῖς τον συνιστώμεν προς το κοινόν συμφέρον – *εφόσον η κοινότης συμφερόντων είναι η ασφαλέστερα βάσις δυνάμεως και διά τας πόλεις ὅπως και διά τους ιδιώτας!* (Σας θυμίζει κάτι;)

Οι Αθηναίοι απαντούν!

- ✦ Οι Αθηναίοι είναι εκεί! Ο Θουκυδίδης λέει ότι έτυχε να βρίσκονται εκεί «δι' άλλας υποθέσεις» ?!
- ✦ **Πρώτα απ' όλα:** Ας το συζητήσουμε! Μην βιάζεστε και μην παρασύρεστε από άλλους!
- ✦ **Δεύτερον:** Δεν θα είναι κάτι απλό. Για δύο λόγους:
 1. Είμαστε πολύ δυνατοί. Θυμηθείτε τι έγινε στους Περσικούς!
 2. Διότι ο πόλεμος, παρατεινόμενος, καταντά να περιέρχεται συνήθως υπό την επιρροήν τυχαίων περιστατικών, επί των περιστατικών δε τούτων καμμίαν δεν ασκούμεν επίδρασιν ούτε σεις, ούτε ημείς, και ο κίνδυνος, τον οποίον αναλαμβάνει τις, άδηλον έχει την έκβασιν.

Οι Αθηναίοι απαντούν!

- ✦ Επομένως, αφού είμαστε λογικοί άνθρωποι, «συνιστώμεν, επιμόνως...**να μη διαρρήξετε την συνθήκη της ειρήνης**, μήτε να παραβήτε τους όρκους σας, αλλά να λύσωμεν τας διαφοράς μας **διά της δικαστικής οδού**, σύμφωνα με την συνθήκη.»
- ✦ Όμως, **ας είμαστε ειλικρινείς**. Δεν έχει να κάνει με το δίκαιο, αφού.. «μέχρις ότου αιφνιδίως εσκέφθητε να προβάλετε τώρα τας αρχάς της δικαιοσύνης, ενώ πράγματι αποβλέπετε εις τα συμφέροντά σας.»

Οι Αθηναίοι απαντούν!

- ✦ Αλλά «δεν εκάμαμεν τίποτε το παράδοξον ή αντίθετον προς την ανθρωπίνην φύσιν, εάν εδέχθημεν την ηγεμονίαν προσφερομένην, και αφού άπαξ την απεκτήσαμεν, αρνούμεθα να την παραιτήσωμεν, υπείκοντες εις τα ισχυρότατα των ελατηρίων – την δόξαν, τον φόβον και το συμφέρον.
- ✦ Αν θέλετε πόλεμο, πάντως, θα τον έχετε.

Η Σπάρτη αποφασίζει

Κατά του πολέμου

- ✦ Ο Βασιλιάς Αρχίδαμος συνιστά **νηφαλιότητα** και προτείνει την καθυστέρηση του πολέμου, ώστε να είναι καλύτερα προετοιμασμένοι για έναν πόλεμο που θα αποβεί «σπουδαιότατος»
- ✦ Αν πάμε τώρα σε πόλεμο θα τον κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας!
- ✦ «Και ο πόλεμος διεξάγεται ολιγώτερον διά των όπλων και περισσότερον διά των χρημάτων»
→Κι εμείς δεν έχουμε ούτε χρήματα, ούτε αρκετούς συμμάχους

Υπέρ του πολέμου

- ✦ Ο έφορος Σθενελάδας ήταν λακωνικότατος:
- ✦ Εγώ αυτό που ξέρω είναι ότι αδικούνται οι σύμμαχοί μας. Θα το επιτρέψουμε; Εγώ λέω όχι.
- ✦ Ας ψηφίσουμε, λοιπόν, όπως μας αρμόζει.

Τι ψήφισε η Σπάρτη;

Αντίστροφη μέτρηση

- ✦ Μόλις το αποτέλεσμα της δια βοής ψήφου έγινε σαφές, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις μέχρι να αρχίσει ο πόλεμος μετά από 9 μήνες.
- ✦ Η πιο σοβαρή πρόταση της **Σπάρτης** στην Αθήνα ήταν να αποσύρουν το Μεγαρικό ψήφισμα. Οι Αθηναίοι το σκέφτονται.
- ✦ Ο **Περικλής** όμως είναι ξεκάθαρος: αν υποχωρήσουμε τώρα, θα υποχωρούμε πάντα. Καλύτερα να πολεμήσουμε. (Α' 141)

Συζήτηση

Οι Λακεδαιμόνιοι εψήφισαν ότι η συνθήκη είχε παραβιασθή και ότι επεβάλλετο ο πόλεμος,

όχι τόσον παρασυρθέντες από τους λόγους των συμμάχων,

όσον εκ φόβου μήπως η δύναμις των Αθηναίων αυξηθή έτι μάλλον, διότι έβλεπαν ότι το μεγαλύτερον μέρος της Ελλάδος ήτον ήδη υποχείριον εις αυτούς.

(Α' 88)

ΠΕΔΙΣ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

2) Επίλυση Διενέξεων στην αρχαιότητα

Γ) Η σκληρή πλευρά της διαπραγμάτευσης
μεταξύ άνισων δυνάμεων

The strong act as they
want, the weak suffer
as they should

~ Thucydides ~

Το Ιστορικό Πλαίσιο

1. Ελληνοπερσικοί Πόλεμοι	500 – 479 π.Χ.
2. Πεντηκονταετία	479 – 431 π.Χ.
✦ Μικρός Πελ/κος Πόλεμος	461– 445 π.Χ.
3. Πελοποννησιακός Πόλεμος	431 – 404 π.Χ.
✦ Αρχιδάμειος Πόλεμος	431 – 421 π.Χ.
✦ «Αμφίβολος ανακωχή»	421 – 413 π.Χ.
✦ Δεκελεικός Πόλεμος	413 – 404 π.Χ.

Ο Διάλογος Αθηναίων-Μηλίων (416)

Ο Διάλογος Αθηναίων-Μηλίων (416)

- ✦ Ο Διάλογος μεταξύ **Αθηναίων** και **Μηλίων** χρησιμοποιείται συχνά στις Διεθνείς Σχέσεις ως **παράδειγμα** για την **σχέση Ισχυρού-Αδύναμου** και για τη **σχέση Ισχύος και Ηθικής**.
- ✦ Η **Μήλος** ήταν **εύπορη** και είχε επιλέξει να τηρήσει **στάση ουδετερότητας** στον Πόλεμο, παρότι την συνέδεαν εθνικοί δεσμοί με την **Σπάρτη** (κοινή Δωρική καταγωγή, καθότι αποικία των Λακεδαιμονίων)
- ✦ Το 416, η **Αθήνα** **εκστρατεύει** στη **Μήλο** με ισχυρή ναυτική δύναμη και **απαιτεί** την ένταξη της Μήλου στην Αθηναϊκή Συμμαχία και την καταβολή φόρων
- ✦ Η **Μήλος** δεν είχε πληρώσει ποτέ στο παρελθόν και ως εκ τούτου **αρνήθηκε** να υποταχθεί στους Αθηναίους.

Ο Διάλογος Αθηναίων-Μηλίων (416)

- ✦ Η **Αθήνα**, πριν επιτεθεί, στέλνει **πρέσβεις** τους οποίους δέχτηκε η ηγεσία των **Μηλίων** – και όχι η Συνέλευση του λαού, για να μπορούν να μιλήσουν ανοικτά και για να μην μπορούν να παρασύρουν το πλήθος.
- ✦ Ο **Θουκυδίδης** δεν θα μπορούσε να είναι παρών στις διαπραγματεύσεις στη Μήλο, επομένως η αφήγησή του βασίζεται σε όσα πιστεύει ο ίδιος ότι ειπώθηκαν.
- ✦ Εκεί έγκειται η σοφία και διαχρονικότητα του Διαλόγου— ο **μοναδικός** στο έργο με τη συγκεκριμένη μορφή ζωντανής στιχομυθίας!

Ο Διάλογος

Μήλος

- ✦ Τί μένει να συζητήσουμε για τη σωτηρία μας; Φαίνεται ότι ο πόλεμος έχει προαποφασιστεί!
- ✦ Ωστόσο, δεν θα ήταν χρήσιμο να διατηρήσουμε για το κοινό καλό την αρχή του ισότιμου διαλόγου;
- ✦ Διαφορετικά, μπορεί να αντιμετωπίσετε την οργή των αντιπάλων σας όταν η αυτοκρατορία σας ηττηθεί.

Αθήνα

- ✦ Πράγματι, δεν υπάρχει λόγος να πούμε πολλά αφού ξέρετε πολύ καλά ότι μεταξύ άνισων δυνάμεων «ο ισχυρός επιβάλλει ό,τι του επιτρέπει η δύναμή του και ο αδύνατος υποχωρεί όσο του επιβάλλει η αδυναμία του.»
- ✦ Επομένως παραδοθείτε να τελειώνουμε.
- ✦ Δεν χρειάζεται να ανησυχείτε εσείς για εμάς. Το θέμα είναι τι θα κάνετε εσείς τώρα. Η επιλογή είναι απλή.

Ο Διάλογος

Μήλος

- ✦ Δεν μπορούμε απλά να τηρήσουμε ουδετερότητα;
- ✦ Μα δεν συνειδητοποιείτε ότι αυτή η λύση θα κάνει τους πάντες να σας μισήσουν;
- ✦ Θα δημιουργήσετε περισσότερους εχθρούς ανάμεσα στους ουδέτερους!
- ✦ Σε κάθε περίπτωση, εφόσον αψηφάτε κάθε κίνδυνο, δεν θα πρέπει εμείς να κάνουμε το παν για να αντισταθούμε;

Αθήνα

- ✦ Εάν αποδεχθείτε την εξουσία μας και υποταχθείτε, θα γλιτώσετε τις συμφορές του πολέμου και εμείς τον κόπο να σας υποτάξουμε!
- ✦ **Αυτό αποκλείεται!** Πρώτον, αν μείνετε ουδέτεροι, οι άλλοι υπήκοοί μας θα μας θεωρήσουν αδύναμους.
- ✦ Δεύτερον και πιο σημαντικό, επειδή είστε νησί, και μάλιστα αδύναμο νησί, είμαστε ακόμα πιο υποχρεωμένοι να σας κατακτήσουμε ως κυρίαρχοι των θαλασσών.

Ο Διάλογος

Μήλος

- ✦ Αυτό είναι αλήθεια. Αλλά, ο πόλεμος είναι απρόβλεπτος και δεν κρίνονται όλα από την αριθμητική διαφορά. Αρα, έχουμε ακόμα ελπίδα.
- ✦ Το ξέρουμε ότι δεν θα είναι εύκολο. Αλλά, εναποθέτουμε τις ελπίδες μας στους θεούς, επειδή πολεμούμε για δίκαιο σκοπό.
- ✦ Και αν δεν βοηθήσουν οι θεοί, τότε μπορεί να μας βοηθήσει η Σπάρτη, αν όχι για άλλο λόγο από φυλετική συγγένεια και ντροπή!
- ✦ Δεν είμαστε τόσο παράλογοι όσο νομίζετε.

Αθήνα

- ✦ Είναι μάταιο να αντισταθείτε. Είστε τόσο αδύναμοι, που δεν υπάρχει λόγος να ντρέπεστε! Απλά παραδοθείτε!
- ✦ Είστε παράλογοι αν βασίζετε την σωτηρία σας στην ελπίδα!
- ✦ Η ελπίδα είναι για τους ισχυρούς. Εσείς είστε αδύναμοι. Αν βασιστείτε στην ελπίδα θα καταστραφείτε. Συνέλθετε!

Ο Διάλογος

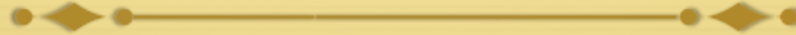
Μήλος

- ✦ Δεν περιμένουμε η Σπάρτη να μας βοηθήσει μόνο από ντροπή. Είναι προς το συμφέρον τους να μας βοηθήσουν.
- ✦ Αν δεν το κάνουν, αφενός θα χάσουν την εμπιστοσύνη των συμμάχων τους και αφετέρου οι εχθροί τους θα ενισχυθούν.
- ✦ Και δεν είναι κάτι ιδιαίτερα δύσκολο. Βρισκόμαστε πολύ κοντά στην Σπάρτη γεωγραφικά, άρα δεν θα είναι τόσο επικίνδυνο για αυτούς να έρθουν σε βοήθεια.
- ✦ Η ακόμα να στείλουν βοήθεια μέσω τρίτων ή ακόμα να επιτεθούν στην πόλη σας!

Αθήνα

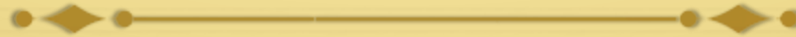
- ✦ Οσον αφορά τους Θεούς, μπορούν κάλλιστα να είναι με το μέρος μας. Γιατί;
- ✦ Επειδή δεν κάνουμε κάτι το αφύσικο. Ο καθένας θα έκανε το ίδιο στη θέση μας!
- ✦ Οσον αφορά τη Σπάρτη, φαίνονται πρόθυμοι αλλά είναι υποκριτές. Δεν μπορείτε να βασίζεστε σε αυτούς.

Αθήνα

- ✦ Είναι μεγάλη **απερισκεψία** να βασίζετε τα επιχειρήματά σας στην ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον, παρά σε όσα σας προσφέρονται με σιγουριά.
- ✦ Ο **φόβος της ντροπής** θα σας οδηγήσει στη συμφορά. Δεν είναι ντροπή να υποχωρήσετε απέναντι στην πιο δυνατή πόλη και να διατηρήσετε την ασφάλεια της χώρας σας
- ✦ Η πρότασή μας είναι λογική και θα είναι μεγάλη **ανοησία** μεταξύ πολέμου και ασφάλειας επιλέξετε τον πόλεμο!

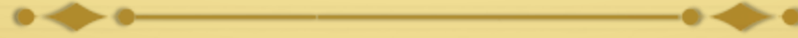
Αθήνα

- ✦ "Ακολουθούν την πιο σωστή πολιτική όσοι...
 - ✦ απέναντι των ίσων δεν υποχωρούν
 - ✦ απέναντι των ισχυρότερων συμπεριφέρονται με φρόνηση, και
 - ✦ απέναντι των κατωτέρων είναι μετριοπαθείς»

- ✦ "Συλλογιστείτε πολλές φορές ότι αποφασίζετε για την πατρίδα, για τη **μια και μοναδική** πατρίδα σας, κι ότι απ' τη μίαν αυτήν απόφαση σας θα εξαρτηθεί να ευτυχήσει τούτη ή να δυστυχήσει.»

Μήλος

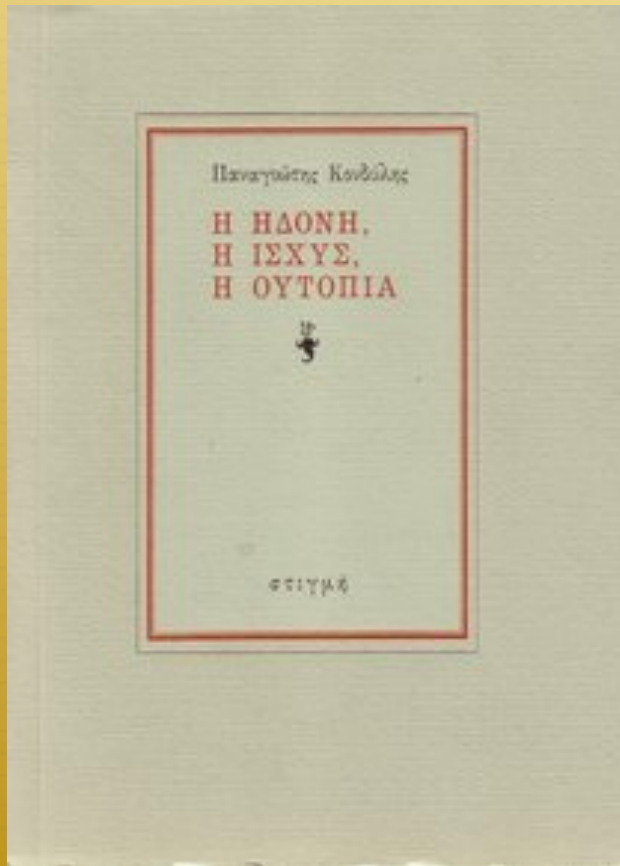
NO
THANKS

Το αποτέλεσμα

- ✦ Οι **Αθηναίοι** «σκότωσαν όσους Μηλίους ενηλίκους έπιασαν, κι έκαμαν δούλους τα παιδιά και τις γυναίκες. Το νησί το αποικίσανε οι ίδιοι στέλνοντας αργότερα πεντακόσιους αποίκους.»
- ✦ Η μακρά αφήγηση του Θουκυδίδη τελειώνει με λίγες γραμμές.
- ✦ Καμία άλλη περιγραφή των βιαοτήτων. Κανένα συναίσθημα. Κανένα σχόλιο.
- ✦ Μόνο η σκληρή πραγματικότητα.

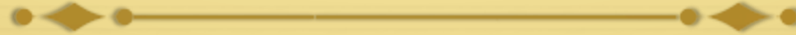
Η σημασία του Διαλόγου

Η σημασία του Διαλόγου

- ✦ Ο Θουκυδίδης φέρνει στην επιφάνεια την πραγματική και βαθύτερη φύση των ανθρώπων
- ✦ «Το αληθινό πρόσωπο της φύσης είναι το πρόσωπο των Αθηναίων όταν ζητούν από τους Μηλίους να υποταγούν», «η θεία ή φυσική τάξη, ο εσώτερος νόμος του Οντος είναι ακριβώς ο νόμος του ισχυρότερου».
- ✦ Η επίκληση της δικαιοσύνης, στην οποία προσφεύγουν οι Μήλιοι είναι ένα μοιραίο σφάλμα, η πίστη τους «στην υπερίσχυση των ηθικών κανόνων γεννά απλώς φρούδες ελπίδες» και τους «ωθεί σε απελπισμένες και αυτοκαταστροφικές ενέργειες.

Η σημασία του Διαλόγου

- ✦ Τα γεγονότα της Μήλου πρέπει όμως να γίνουν κατανοητά στο ευρύτερο πλαίσιο του Πελοποννησιακού Πολέμου. Αμέσως μετά την παράθεση του Διαλόγου των Μηλίων ακολουθεί...
- ✦ ...η εξιστόρηση της **Σικελικής Εκστρατείας** → «ο θρίαμβος της ύβρεως» κατά τον Κώστα Παπαϊωάννου (Τέχνη & Πολιτισμός στην Αρχαία Ελλάδα).
- ✦ Ο Θουκυδίδης δεν είναι ασφαλώς τραγικός ποιητής, αλλά **ιστορικός** και αποτυπώνει την πραγματικότητα → τις τραγικές συνέπειες της αλαζονικής υπερεκτίμησης της δύναμης των Αθηναίων.

Σικελική Εκστρατεία (415-413)

Η αρχή της Σικελικής Εκστρατείας (VI:1)

- ✦ «Κατά τον ίδιον χειμώνα, οι Αθηναίοι ήθελαν να εκστρατεύσουν πάλιν κατα της Σικελίας με στρατιωτικές δυνάμεις μεγαλυτέρας παρά εκείνας που είχαν [τις προηγούμενες δύο φορές] με την ελπίδα να την υποτάξουν καθόσον οι πολλοί δεν εγνώριζαν
 - ✦ ούτε το μέγεθος της νήσου,
 - ✦ ούτε το πλήθος των κατοίκων αυτής, Ελλήνων και βαρβάρων,
 - ✦ ούτε υπωπτεύοντο, ότι ο πόλεμος, τον οποίον επροτίθεντο ν' αναλάβουν, δεν ήτο πολύ μικροτέρας σπουδαιότητος από τον Πελοποννησιακόν.»

Το τέλος της Σικελικής Εκστρατείας (VII:87)

- ✦ «Εξ όλων των πολεμικών επιχειρήσεων του παρόντος πολέμου, και κατά την ιδικήν μου τουλάχιστον γνώμην, εξ όλων των Ελληνικών πολεμικών επιχειρήσεων, των οποίων διετηρήθη η παράδοσις, η εκστρατεία αυτή υπήρξεν η **σημαντικωτέρα**, ενδοξότατη διά τους νικητάς, καταστρεπτικωτάτη δε διά τους νικηθέντας.
- ✦ Διότι ούτοι, νικηθέντες κατά κράτος και καθ' όλα τα σημεία, υπέστησαν όχι μετρίας συμφοράς, αλλ' αληθή, κατά το κοινόν λόγιον, **πανωλεθρίαν**. Και στρατός της ξηράς και στόλος και τα πάντα εχάθησαν, και ολίγοι εκ των πολλών επανείδαν τας εστίας των.
- ✦ Αυτή υπήρξεν η ιστορία του Σικελικού πολέμου.»

Σύνοψη

Σύνοψη

- ✦ Η **αληθεστάτη**, πραγματικώς, αλλ' **ανομολόγητος** αιτία υπήρξε, νομίζω, **η αυξανομένη δύναμις των Αθηνών**, η οποία επτόησε τους Λακεδαιμονίους και τους εξώθησεν εις πόλεμον.» (Α' 23)
- ✦ «Δεν εκάμαμεν τίποτε το παράδοξον ή αντίθετον προς την ανθρωπίνην φύσιν, εάν εδέχθημεν την ηγεμονίαν προσφερομένην, και αφού άπαξ την απεκτήσαμεν, αρνούμεθα να την παραιτήσωμεν, υπείκοντες εις τα ισχυρότατα των ελατηρίων - **την τιμή, τον φόβον και το συμφέρον.** (Α' 75)
- ✦ «**Η κοινότης συμφερόντων** είναι η ασφαλεστέρα βάση δυνάμεως και διά τας πόλεις όπως και διά τους ιδιώτας» (Α' 124)

Δίλημμα Ασφάλειας

Συζήτηση

Θα μου είναι όμως αρκετόν, εάν το έργον μου κρίνουν ωφέλιμον όσοι θελήσουν να έχουν ακριβή αντίληψιν των γεγονότων, όσα έχουν ήδη λάβει χώραν, και εκείνων τα οποία *κατά την ανθρωπίνην φύσιν* μέλλουν να συμβούν περίπου όμοια.

Θουκυδίδης, (Α' 22)

No	Ημ/νια	Θέμα
1	26/2	Εισαγωγή
2	5/3	Επίλυση Διενέξεων στην αρχαιότητα
3	12/3	Τύποι Διενέξεων Α': Διαρκείς Διενέξεις
4	19/3	Τύποι Διενέξεων Β': Εθνοτικές Διενέξεις
5	26/3	Ανάλυση Διενέξεων- Κρίση Κούβας
6	16/4	Στρατηγικές Διαπραγματεύσεως
7	23/4	Μεσολάβηση Α': Διεθνείς Οργανισμοί
8	30/4	Μεσολάβηση Β': Τρίτου Κράτους
9	7/5	Διαχείριση Διενέξεων (Αφγανιστάν-Ιράκ)
10	15/5	Πυρηνικά Όπλα
11	21/5	Διπλωματία & Τρομοκρατία
12	4/6	Προετοιμασία Προσομοίωσης
13	11/6	Προσομοίωση